

T. C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANA SANAT DALI
ESKİ YAZI (HAT) PROGRAMI

ŞEYH GALİB'İN
HÜSN Ü AŞK ADLI MESNEVİSİNİN
HAT SANATIYLA GRAVÜRE YANSIMASI

(Yüksek Lisans Eser Metni)

Hazırlayan
Ayşe Fethiye Bayezid

Tez Danışmanı
Dr.Öğretim Üyesi ALİ RIZA ÖZCAN

İSTANBUL 2019

T. C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANA SANAT DALI
ESKİ YAZI (HAT) PROGRAMI

ŞEYH GALİB'İN
HÜSN Ü AŞK ADLI MESNEVİSİNİN
HAT SANATIYLA GRAVÜRE YANSIMASI

(Yüksek Lisans Eser Metni)

Hazırlayan
Ayşe Fethiye Bayezid

Tez Danışmanı
Dr.Öğretim Üyesi ALİ RIZA ÖZCAN

İSTANBUL 2019

Ayşe Fethiye BAYEZİD tarafından hazırlanan “ŞEYH GALİB’İN HÜSN Ü
AŞK ADLI MESNEVİSİNİN HAT SANATIYLA GRAVÜRE YANSIMASI” adlı
bu çalışma aşağıda adları yazılı jüri üyelerince Oybirliğiyle / Oyçokluğuyla Yüksek
Lisans Tezi olarak Kabul Edilmiştir.

Kabul (Sınav) Tarihi : 17 / 06 / 2019

(Jüri Üyesinin Ünvanı , Adı , Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Ali Rıza ÖZCAN (Danışman)

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Pınar EZMEN DOĞU

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KESKİN (İTÜ)

.....

.....

.....

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	II
ÖZET.....	III
SUMMARY.....	IV
RESİMLER LİSTESİ	V
1.GİRİŞ	1
2.BÖLÜM	2
2.1 ESERİN GRAVÜRE UYGULANMASI	2
2.2 CELÎ DÎVÂNÎ HAT ÇALIŞMALARI	3
3.BÖLÜM	5
1.ESER	5
1.1) ÂGÂZ-I DÂSTÂN-I BENÎ MAHABBET.....	5
1.2) Eserin Tekniği	5
1.3) Eserin Boyutları	5
1.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	5
1.5) Eserin Analizi	9
2.ESER	11
2.1) VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK	11
2.2) Eserin Tekniği	11
2.3) Eserin Boyutları	11
2.3) Eserin Boyutları	11
2.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	11
2.5) Eserin Analizi	16
3.ESER	18
3.1) MEKTEB-İ EDEB DER SIFAT-I MOLLÂ- YI CÜNÛN	18

3.2) Eserin Tekniği	18
3.3) Eserin Boyutları	18
3.3) Eserin Boyutları	18
3.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	18
3.5) Eserin Analizi	21
4.ESER	22
4. 1) BİRÜN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂY-I TEMÂŞÂ BÂ NÜZHET- GEH İ MÂ'NÂ HAVZ-I FEYZ	22
4.2) Eserin Tekniği	22
4.3) Eserin Boyutları	22
4.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	22
4.5) Eserin Analizi	27
5.ESER	29
5. 1) SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I KALB VE SER -ENCÂM-I VEY.....	29
5.2) Eserin Tekniği	29
5.3) Eserin Boyutları	29
5.3) Eserin Boyutları	29
5.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	29
5.5) Eserin Analizi	34
6.ESER	35
6. 1) SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT.....	35
6.2) Eserin Tekniği	35
6.3) Eserin Boyutları	35
6.3) Eserin Boyutları	35
6.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	35

6.5) Eserin Analizi	41
7.ESER	42
7.1) GÜZEŞTEN- İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM	42
7.2) Eserin Tekniği	42
7.3) Eserin Boyutları	42
7.3) Eserin Boyutları	42
7.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	42
7.5) Eserin Analizi	47
8.ESER	48
8.1)“DER SIFAT-I TİYG, DER SIFAT-I ESB”	48
8.2) Eserin Tekniği	48
8.3) Eserin Boyutları	48
8.3) Eserin Boyutları	48
8.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	48
8.5) Eserin Analizi	52
9.ESER	53
9.1) RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ	53
9.2) Eserin Tekniği	53
9.3) Eserin Boyutları	53
9.3) Eserin Boyutları	53
9.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	53
9.5) Eserin Analizi	60
10.ESER	61
10.1) RESÎDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN.....	61
10.2) Eserin Tekniği	61

10.3) Eserin Boyutları	61
10.3) Eserin Boyutları	61
10.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	61
10.5) Eserin Analizi	66
11.ESER	67
11. 1) BE HOD ÂMEDEN-İ AŞK	67
11.2) Eserin Tekniği	67
11.3) Eserin Boyutları	67
11.3) Eserin Boyutları	67
11.4) Eserdeki Metin ve Anlamı	67
11.5) Eserin Analizi	70
12. ESER	71
12. 1) HAKİKAT-İ HÂL VE HÂTİME-KİTÂB	71
12.2) Eserin Tekniği.....	71
12.3) Eserin Boyutları.....	71
12.3) Eserin Boyutları.....	71
12.4) Eserdeki Metin ve Anlamı.....	71
12.5) Eserin Analizi.....	73
SONUÇ	73
KAYNAKLAR	74
ÖZGEÇMİŞ	77

ÖNSÖZ

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, Eski Yazı (Hat) üzerine Yüksek Lisans çalışması olarak hazırlanan bu çalışmada, 18.yüzyıl Türk divan edebiyatının en önemli eserlerinden biri olan Şeyh Galib'in Hüsn ü Aşk adlı mesnevîsinden seçilmiş bazı beyitler, çalışma sahibi tarafından hat ve resim sanatı ile görselleştirilmiştir. Mesnevîde hikaye edilen düşsel mekanlardaki sembolik anlatımların görselleştirilmesinde, “kuru kazıma ” tekniği ile “metal gravür” baskı ve gofre kullanılmıştır.

Başta sayın Prof. İlhami Turan hocamız olmak üzere, özellikle bu projenin seçilmesi ve yönetiminde sürekli desteğini esirgemeyen, yol gösteren danışmanım Dr.Öğr.Üyesi Ali Rıza Özcan hocama, Öğr.Görevlisi Necdet Şen hocama, Dr.Öğr.Üyesi Ahmet Keskin hocama, Dr.Öğr.Üyesi Pınar Doğu Ezmen hocama, Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin Gündüz hocama, Dr.Öğr.Üyesi Berrin Yapar Ünal hocama ve Yüksek Lisans eğitimi süresince bilgisini ve desteğini esirgemeyen Geleneksel Türk Sanatları bölümündeki bütün hocalarıma içten teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Hüsn ü Aşk araştırmaları sırasında tanışma şansına eriştiğim “Aşkın Okunmaz Kıyıları” kitabın yazarı Doç.Dr. Victoria Rowe Holbrook'a ve tezin görsel fotoğraflarının çekimlerindeki katkılarından dolayı Eda Bayezid'e teşekkür ediyorum. Ayrıca atölyesini bana açan İstanbul Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü Baskı Atölyesi ile Baskıhane'sinde bana çalışma imkanı sağlayan Nuran Ünsal Hocama ve son olarak, bu çalışmanın yazım aşamasındaki bütün sıkıntılarımı paylaşan aileme, göstermiş oldukları anlayış ve destekten ötürü müteşekkirim.

Haziran 2019

Ayşe Fethiye Bayezid

ÖZET

Türk divan edebiyatının, yaşadığı yüzyıldaki en büyük şairi Şeyh Galib'in yirmi dört yaşındayken Divan'ını yazdığı, bundan iki yıl sonra da Hüsn ü Aşk adlı mesnevisini kaleme alarak altı ay gibi kısa bir süre içerisinde tamamladığı bilinir.

Bazı insanlar bu dünyaya çok önemli bir görevle veya işi başarmak için gelirler.

Tanzimat Edebiyatı döneminin büyük şairlerinden olan Ziya Paşa, onun bu eseri için;

“Gelmiştir o şair-i yegâne
Güya bu kitab için cihâne”

diyerek, emsalsiz olan bu şairin, bu eseri yaratmak için dünyaya gönderilmiş olduğunu dile getirir.

Şeyh Galib, bu eserin hikayesini Mevlana'nın “*Mesnevi*”sinden aldığını söyler.

“Esrârını Mesnevi'den aldım
Çaldımsa da mîrî malı çaldım
Fehmetmeğe sen de himmet eyle
Ol gevheri bul da sirkat eyle”

Şeyh Galib bu dörtlük ile, Mesnevi'nin kazandığı şöhrete ve gördüğü kabule dayanarak, artık o eserin Mevlâna'nın kişisel malı değil, "herkesin malı" olduğunu ve herkesin yararlanabileceğini belirtir ve böyle bir kaynaktan yararlanmanın ayıplanamayacağını vurgular. Ayrıca, sanatçının eserini yapan asıl özelliğin, konu değil onu işleyiş tarzı olduğunu belirtir ve haklı olarak övünür.

İlaveten,

“Zannetme ki şöyle böyle bir söz
Gel sen dahi söyle böyle bir söz”

diyerek diğer bütün şairlere meydan okur, böyle bir eserin bir daha yazılamayacağını savunur, ve

“Tarz-ı selefte tekaddüm ettim
Bir başka lügat tekellüm ettim”

diyerek, şiirde kendinden öncekilerin önüne geçtiğini yeni ve başka bir söyleyiş tarzı ortaya koyduğunu söyler.

Sanatçı kimdir?

Kendi yolunu, tarzını açan, üslûbunu oluşturan insandır.

Şeyh Galib te eserinde “**Merd ana dinür ki açâ nev râh, Erbâb-ı vukûfı ide âgâh**” yani “**yeni bir yol açana, sanat erbabına birşey öğretilene adam denir**” diyerek bunu söylemiştir. Ayrıca, “**Gencînede resm-i nev gözettüm, Ben açdum o genci ben tükettüm**” diyerek söz hazinesinde yeni bir tarz gözettiğini ve bu hazineyi kendisinin açtığını ve yine kendisinin tükettiğini söyler.

Şeyh Galib divan edebiyatının “muhteşem batan son güneşi “ olarak edebiyat tarihinde değerlendirilir. Gerçekten de sanatçı, renkliliğiyle, sonsuz hayal gücü, benzetme ve tasvir kabiliyeti ile karşımızdadır.

Hâsılı Hüsn ü Aşk; Dante'nin İlahi Komedyası, Shakespeare'in Hamlet'i, Goethe'nin Faust'u gibi, onlardan hiç de geri kalmayan şiir tarihimizde, Türk milletinin övünebileceği bir eser olup yazarı Şeyh Galib de eseri ile sonsuza kadar yaşayacak bir sanatçı ve kültür insanımızdır.

Ben de, Türk divan edebiyatının en büyük şairlerinden biri olan ŞEYH GALİP'in, bu mesnevisini okurken derinden etkilendim. Hüsn ü Aşk mesnevisindeki beyitlerde geçen, geleneksel motifler ile kurgulanan sahneler ve günümüzde pek işitilmedik mazmunlar kullanılarak tasarlanılan Galib'in düşünsel dünyası, bu projede bana ilham kaynağı oldu. İslâm medeniyetinin temeli olan Allah sevgisi, güzel sanatların her dalında olduğu gibi, edebiyatta da ele alınan temel konulardan biri olmuştur. Hüsn ü Aşk, insan'ın “seyr ü sülûk” yolculuğu üzerine kurulmuş bir mesnevi olarak karşımıza çıkmaktadır.. Şeyh Galib'in mesnevi yazma geleneğinin bu en güzel örneğini, eşsiz bir ifade gücü ile vermesi, projemin zengin mânâ yönünü oluşturdu.

Proje kapsamında, Hüsn ü Aşk mesnevîsinden seçilen beyitlerin görsel tasviri için iki yol seçilmiştir. Bunların ilki, ilgili beyitlerin geleneğe bağlı olarak celî dîvânî hat ile ifade edilmesi; ikincisi ise deha ürünü özel semboller kullanılarak tasvir edilen Şeyh Galib'in hikayesinin sembollerle görselleştirerek resmedilmesidir. Bu orjinal proje çalışması, “Seyr ü sülûk” yolculuğunun safhalarını temsilen kapılar ile çevrili 14 adet gravür baskı üzerine celî dîvânî hat çalışması yanında; 11 adedi monokrom, 11 adedi renkli olmak üzere 22 adet gravür baskı hat-resim çalışmasından oluşan toplam 36 eseri kapsamaktadır.

ANAHTAR KELİMELER; Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk, Seyr ü Sülûk, Sembol, Kurgusal Mekân, Renk, Hat, Celî Dîvânî Hat, Gravür Baskı

SUMMARY

It is known that Sheikh Galib being the greatest poet of its century wrote his *Divan* at the age of twenty-four and wrote his mesnevi called “*Hüsn ü Aşk* (meaning **Beauty and Love**)” two years later and completed it in six months.

Some people come to The World to accomplish a very important task.

Ziya Pasha, one of the great poets of Tanzimat (reformist) Literature period, wrote in his poem about Galib:

“That unique poet came to The World as if to write this Book (*Beauty and Love*)”

Sheikh Galib says in his “Beauty and Love” that, he took the story of his work from Mevlana's “*Masnavi*”.

**“I took its secrets from Masnavi
I stole, but I stole common property
Endeavour to understand this yourself
Find that precious pearl and steal it yourself”**

In the quatrain above, Sheikh Galib states that, considering the fame and acceptance of *Masnavi*, it is no longer the personal property of Mevlana, but a public resource; and emphasizes that anybody who benefits from this marvellous resource should not be blamed. He also states that the main feature of the artist's work is not the subject but the way of utterance and he rightfully brags about his work.

Additionally, in his couplet below:

**“Do not assume this is just so-so style
Come on and try it yourself for a while”**

he challenges other poets and asserts that such a work can never be written again.

And in his couplet below:

**“I’ve outdistanced my predecessors’ school
I’ve spoken a language with different rule”**

he said that he surpassed his predecessors by the new way of expression he created.

An artist is the person who creates his own style.

Sheikh Galib confirms this fact with the following couplet in his “Beauty and Love”

**“They call him a man who breaks a new trail
Enlightening those already aware”**

meaning “a man, who opens a new path and teaches the others, is called chivalrous man”.

Sheikh Galib also states in his work:

**“I found a new style in that buried vault
I opened that cache and I spent it all”**

meaning he looked for a new way of expression using the treasury of the vocabulary, which he found himself and consumed them all”.

Sheikh Galib is described as the last magnificent sun set of the Turkish Divan Literature. Indeed, the poet stands before us with his colourfulness, infinite imagination and depicting and allegorical ability.

In summary, like Dante's Divine Comedy, Shakespeare's Hamlet, and Goethe's Faust, **Beauty and Love** is a spectacular work of Turkish Literature and its writer Sheikh Galib is Turkish cultural personality to be proud of.

Naturally, I was deeply impressed by this literary work.

I am deeply impressed by **Beauty and Love** the scenes depicted there by using traditional motifs and similitudes not known today coming from Sheikh Galib’s intellectual world became a source of inspiration to me in this project. The divine love, being the base of Islamic Civilization, became the key subject in the literature like all other branches of fine arts.

Beauty and Love, being the most beautiful Turkish literary work of its century, and in fact a story about a Spiritual Journey going to integrity, formed the rich meaning of this study.

In this original study, two different means are used for symbolical description and depiction of imaginary scenes, which are allegorically storied in the Masnavi. The first one is expression of some selected couplets of Sheikh Galib’s Masnavi by traditional Ottoman Calligraphy with “Celî Dîvânî” style, and the second one is visualization by Metal Gravure Printing with “Dry Indentation Technique” and Embossing. The comprises 14 Ottoman Calligraphy works with “Celî Dîvânî” style over gravure printing, containing doors representing the stages of the Spiritual Journey going to integrity, and 22 calligraphy/painting works with gravure printing, of which 11 are monochromatic and 11 are colourful.

KEY WORDS; Sheikh Galib, Beauty and Love, The Spiritual Journey “*Seyr ü Sülûk*”, Symbol, Imaginary Scene, Colour, Ottoman Calligraphy, *Celî Dîvânî* Style, Gravure Printing

ESERLER LİSTESİ

- ESER 1.1. – “ÂGÂZ-I DÂSTÂN” gravür baskı
- ESER 1.2. – “ÂGÂZ-I DÂSTÂN” –monokrom gravür baskı
- ESER 1.3. – “ÂGÂZ-I DÂSTÂN” –Renkli gravür baskı
- ESER 2.1. – “VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK”- Çinko Plaka
- ESER 2.2. – “VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK” gravür baskı
- ESER 2.3. – “VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK” – monokrom gravür baskı
- ESER 2.4. – “VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK” – Renkli gravür baskı
- ESER 3.1. – “MEKTEB-İ EDEB DER SIFAT-I MOLLÂ-YI CÜNÛN”-
Çinko Plaka
- ESER 3.2. – “MEKTEB-İ EDEB DER SIFAT-I MOLLÂ-YI CÜNÛN
gravür baskı
- ESER 4.1. – “BÎRUN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂY-I TEMÂŞÂ BÂ
NÜZHET-GEH İ MA’NÂ, HAVZ-I FEYZ”- Çinko Plaka
- ESER 4.2. – “BÎRUN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂY-I TEMÂŞÂ BÂ
NÜZHET-GEH İ MA’NÂ, HAVZ-I FEYZ” gravür baskı
- ESER 4.3. – “BÎRUN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂY-I TEMÂŞÂ BÂ
NÜZHET-GEH İ MA’NÂ, HAVZ FEYZ” – Siyah/Beyaz gravür
- ESER 4.4. – “BÎRUN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂY-I TEMÂŞÂ BÂ
NÜZHET-GEH İ MA’NÂ, HAVZ FEYZ” – Renkli gravür baskı
- ESER 5.1. – “SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I KALB VE SER -
ENCÂM-I VEY”- Çinko Plaka
- ESER 5.2. – “SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I KALB VE VE SER -
ENCÂM-I VEY”- Çinko Plaka
- ESER 5.3. – “SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I KALB VE SER -
ENCÂM-I VEY” – Siyah/Beyaz gravür baskı
- ESER 5.4. – “SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I KALB VE SER -
ENCÂM-I VEY” – Renkli gravür baskı

- ESER 6.1. – “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT”- Çinko Plaka**
- ESER 6.2. – “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT” gravür baskı**
- ESER 6.3. – “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT” – monokrom gravür**
- ESER 6.4. – “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT” – Renkli gravür baskı**
- ESER 7.1. – “GÜZEŞTEN İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM” gravür baskı**
- ESER 7.2. – “GÜZEŞTEN İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM” gravür baskı**
- ESER 7.3. – “GÜZEŞTEN İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM”- Siyah/Beyaz gravür**
- ESER 7.4. – “GÜZEŞTEN İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM”- Renkli gravür baskı**
- ESER 8.1. – “DER SIFAT-I TİYG, DER SIFAT-I ESB” gravür baskı**
- ESER 8.2. – “DER SIFAT-I TİYG, DER SIFAT-I ESB” gravür baskı**
- ESER 8.3. – “DER SIFAT-I TİYG, DER SIFAT-I ESB”- Siyah/Beyaz gravür**
- ESER 8.4. _ “DER SIFAT-I TİYG, DER SIFAT-I ESB” gravür baskı**
- ESER 9.1. – “RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ” – ÇinkoPlaka**
- ESER 9.2. – “RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ” gravür baskı**
- ESER 9.3. – “RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ”- Monokrom**
- ESER 9.4. – “RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ”- Renkli gravür**
- ESER 9.5. – “RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ”- Siyah/Beyaz**
- ESER 9.6. – “RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ”- Renkli gravür**
- ESER 10.1. – “RESÎDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN” gravür baskı**
- ESER 10.2. – “RESÎDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN” – Siyah/Beyaz gravür baskı**
- ESER 10.3. – “RESÎDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN” – Renkli gravür baskı**
- ESER 10.4. – “RESÎDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN” -(varyasyon)**
- ESER 11.1. – “BE HOD ÂMEDEN-İ AŞK” gravür baskı**
- ESER 11.2. – “BE HOD ÂMEDEN-İ AŞK” gravür baskı**
- ESER12.1. – “HAKİKAT-İ HÂL VE HÂTİME-İ KİTÂB”digitalart**

1. GİRİŞ

Hüsn ü Aşk mesnevîsinde Şeyh Galip, tasavvufî bir yolculuğu yoğun sembol kullanımıyla anlatmaktadır. Ön planda tasvir edilen mistik mekânlarda gelişen olaylar, aslında kullanılan semboller ile arka planda “seyr ü sülûk” u anlatmaktadır. Bu anlamda bu eserin derinliği yani üçüncü bir boyutu bulunmaktadır. Şeyh Galip, mükemmel olarak hâkim olduğu zamanının dilini ve sahip olduğu zengin kelime hazinesini aruzun belirli bir vezin kalıbına uyarlayıp manzum halde yazarak, satıhta dünyevî bir aşk hikâyesi anlatır iken, tasaffuvî anlam taşıyan asıl mesajı arka plandaki derinlik boyutunda vermektedir.

Bu çalışmanın sahibi, çalışmanın bir bölümünde Hüsn ü Aşk mesnevîsinin farklı safhalarından seçilen beyitleri, geleneğe bağlı olarak “*Celî Dîvânî hat*” ile görselleştirmiştir. Çalışmanın diğer bölümünde ise, Şeyh Galip’in sözcükler ile anlattığı manzum hikâyede tasvir edilen sahneleri ve kurgulanan mekânları kendi hayal gücü ile birleştirerek harmanlayıp, mesnevîyi hat ve resim sanatının öğelerini kullanarak görselleştirmeye çalışmıştır.

Mesnevîde geleneksel motifler kullanılarak anlatılan olaylar ve kurgulanan sahneler, çalışma sahibi tarafından mesnevîdekine benzer biçim sembolleri kullanılarak soyut bir şekilde görselleştirilmiştir. Böylece asıl mânâ mesnevîdeki gibi, görünenin ardındaki görünmeyen olarak saklı tutulmaya çalışılmıştır, yani bir taraftan görünürdekileri sembol olarak hat ile okur iken, arka plandakini görsel olarak soyut resimle yorumlamaktadır.

Diğer bir deyiş ile, çalışmanın sahibi Mesnevî’de farklı beyitler ile tasvir edilen mahalleri, kendi hayal gücünü kullanarak birleştirip, değişik hat-resim görsel kompozisyonları ile ifade etmeye çalışmış; beyitlerde manzum olarak anlatılan kurgusal mekânı kendi soyut dünyasının sembolleri ve biçimleri ile birleştirerek özgün görsellikte oluşturmuştur. Mesnevîde kullanılan semboller, çalışma sahibinin muhayyilesi ile harmanlanırken, Mesnevîde tasvir edilen alem ile, özgün çalışmalarda resmedilen mekânlar arasındaki bağın kurulması ise izleyicinin yorumuna bırakılmıştır.

2.BÖLÜM

2.1 ESERİN GRAVÜRE UYGULANMASI

Bu kısımda, Mesnevî’de sembolik anlatım ile tasvir edilen hayâlî mekânlar ve olaylar, gravür tekniği ile tasarlanarak görselleştirilmiştir. Her tasarım hem birbirinden bağımsızdır; hem de kendi aralarında bir iç bütünlük sağlamaktadır.. Biçim ve anlam açısından devamlılık söz konusudur.

Kompozisyonlar, özgün baskı resim türü olan “metal gravür” tekniği kullanılarak yapılmıştır. Çalışmalarda, metal gravür yöntemlerinden nitelikli bir anlatım aracı olan “kuru kazıma” tekniği uygulanmıştır. Metal gravür tekniği; çeşitli etkili imge ve derinlikler ile estetik biçimlerin oluşturulabilmesi, plastik imkânların zenginliği ve nitelikli çoğaltma kabiliyeti nedeniyle tercih edilmiştir. Yapılan çalışmalardan celi dîvânî hat olanların bazılarında, kuru kazıma tekniği ile aynı plaka üzerinde “gofre” tekniği birlikte kullanılmıştır. Asit oranları her bir plaka üzerinde farklılık göstermiştir.

İngesel ve sembolik anlamlar içeren özgün tasarımların gravür tekniği ile çalışılması zaman ve sabır gerektiren zorlu bir uğraştır ve bu çalışmalar esnasında karşılaşılan en ciddi sorun dokusal etkilerin birbirleri ile uyumu ve dengesi olmuştur. Buna karşılık, bu tekniğin sunduğu zengin imkânlar çalışmalarda farklı şekillerde uygulanarak, görsel anlatımı vurgulama imkânı bulunmuştur. Gravür tekniğinin olanakları kullanılarak yaratılan çeşitli çizgisel ve dokusal etkilerin, tasarımla harmonik olarak bütünleşmesi sağlanmıştır. Bir taraftan yalınlık ve incelik korunurken, diğer taraftan ölçülü bir zengin etki verilebilmiştir. Çalışmaları renklendirirken, benzer renk dizilerini (sarı, turuncu, kırmızı-sarı, okre, kahverengi vb.) ve tamamlayıcı renkleri (mavi-turuncu, kırmızı-yeşil) içeren renk denemeleri yapılmış, bu şekilde çalışmalarda farklı etkiler elde edilmiştir. Ayrıca, her bir tasarım için siyah boya kullanılarak açık-koyu değerleri gösteren baskılar alınmıştır.

2.2 CELÎ DÎVÂNÎ HAT ESERLERİ

Şeyh Galib'in 2101 beyitden oluşan Hüsn ü Aşk adlı eseri, geleneğe uygun olarak tahmid ile başlayıp, naat, mirâciyye, Mevlânâ ve şairin babası için ayrı ayrı yazılmış iki medhiyye ve sebab-i telif ile devam eder.

“Âğâz-ı Dâstân-ı Benî Mahabbet”ı adlı bölüm ile eserin asıl hikâye kısmı başlamaktadır. Tez sahibinin çalışmaları da, bu hikâye kısmından itibaren başlamaktadır.

Çalışmalarda 240-2101 arasındaki beyitler, konularına göre dört bölüm olarak ayrılmıştır. Mesnevî’de kullanılan sembollerdeki soyut-somut ilişkisi ve bu sembollerin manzum hikâyedeki kullanım sıklığı dikkate alınarak, tasarımların görsel biçimlendirilmesi yapılmıştır.

Mesnevî’nin zengin semboller kullanılarak gelişme yapısına dikkat edilerek, olaylar örgüsü aşağıdaki celî dîvânî hat çalışmaları sıralaması ile tasvir edilmiş ve bu çalışma safhalarındaki geçişler kapı biçimi formunda, her biri birbirinden farklı olarak, fakat bir önceki safhanın izlerini koruyarak sembolleştirilmiştir.

Yapılan 12 ESER;

- 1- “Âğâz-ı dâstân-ı benî mahabbet”¹
- 2- “Vilâdet-i Hüsn ü Aşk”²
- 3- “Mekteb-i Edeb, Der Sıfat-ı Mollâ-yı Cünûn”³
- 4- “Bîrun refthen-i Hüsn ü Aşk, Berây-ı temâşâ bâ Nüzhet-gâh ı Ma’nâ, Havz-ı Feyz”⁴
- 5- “Sefer kerdn-i Aşk be diyâr -ı Kalb ve ser -encâm-ı vey”⁵
- 6- “Sıfat-ı çâh u dîv ve sergüzeşt”⁶
- 7- “Güzeşt i Aşk ez harâbe-i Gam”⁷
- 8- “Resîden -i râh-ı û be deryâ -yı âteş”⁸
- 9- “Der sıfat-ı tiyg, Der sıfat-ı esb”⁹
- 10- “Resîden-i Aşk be sâhil-i Çin”¹⁰
- 11- “Be hod âmeden-i Aşk”¹¹
- 12- “Hakikat-i hâl ve hâtme-i kitâb”¹²

¹ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk,87

² A.g.k., 98

³ A.g.k. , 109, 112

⁴ A.g.k. , 153, 159

⁵ A.g.k. , 262

⁶ A.g.k. , 267

⁷ A.g.k. , 278

⁸ A.g.k. , 312

⁹ A.g.k. , 317

¹⁰ A.g.k. , 321

¹¹ A.g.k. , 369

başlıkları altında toplanmıştır.

Seçilen beyitlerden; tez yazarının, kendi içinde yarattığı sanatsal ifadenin alanını ve tarzını belirleme konusundaki uğraşından sonra, yaptığı hat ve hat-gravür resimler arasından diğerlerine göre öne çıkanlar, kendi isimleri altında biçimsel açıdan ele alınarak yukarıdaki sıraya göre anlatılmıştır.

3.BÖLÜM

1.ESER

1.1. ESERİN ADI: ÂGÂZ-IDÂSTÂN-IBENÎ MAHABBET”¹³

1.2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

1.3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48cm ve 39x27cm

1.4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Bu çalışma serisinin ilki olarak seçilen “Âgâz-ı dâstân-ı benî mahabbet (240 244)”,¹⁴ Hüsn ü Aşk’ın girizgâhı olup bu meşakkâtli yolculuğu verir.

“Dil-zinde-i feyz-i Şems-i Tebrîz Ney-pâre-i hâme-i şeker-rîz”¹⁵

“Bu resme koyup beyân-ı aşkı Söyler bana dâstân-ı aşkı”¹⁶

“Kim vardı Arab'da bir kabîle Mustecmi'-i haslet-i cemîle”¹⁷

“Ser-levha-i defter-i fütüvvet Ser-hayl-i Arab Benî Mahabbet”¹⁸

“Ama ne kabîle kible-i derd Bîlcümle siyâh-baht u rû-zerd”¹⁹

ANLAMI :

“Tebrizli Şems'in feyziyle gönlü diri olan ve şekerler dökken kamış parçası kalem”²⁰

“Aşkın anlatışını bu tarza dökerek bana, aşk destanını söyler”²¹

“Araplarda bütün temiz huylara sahip bir kabîle halkı”²²

“Fütüvvet defterinin başlığı olan, Arap boylarının başı bulunan bu kabîle”²³

Benî mahabbat yani Sevgioğulları kabilesi idi”²⁴

“Ama ne kabileydi, dert kiblesi; bütün halkı kara bahtlı, sarı yüzlüydü.”²⁵

¹³ A.g.k 87

¹⁴ A.g.k 87

¹⁵ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, 87, 88,(B.k.z., Abdülbaki Gölpınarlı, 16,17)

¹⁶ A.g.k 87

¹⁷ A.g.k 87

¹⁸ A.g.k 87

¹⁹ A.g.k 87

²⁰ Abdülbaki Gölpınarlı, Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk, 160

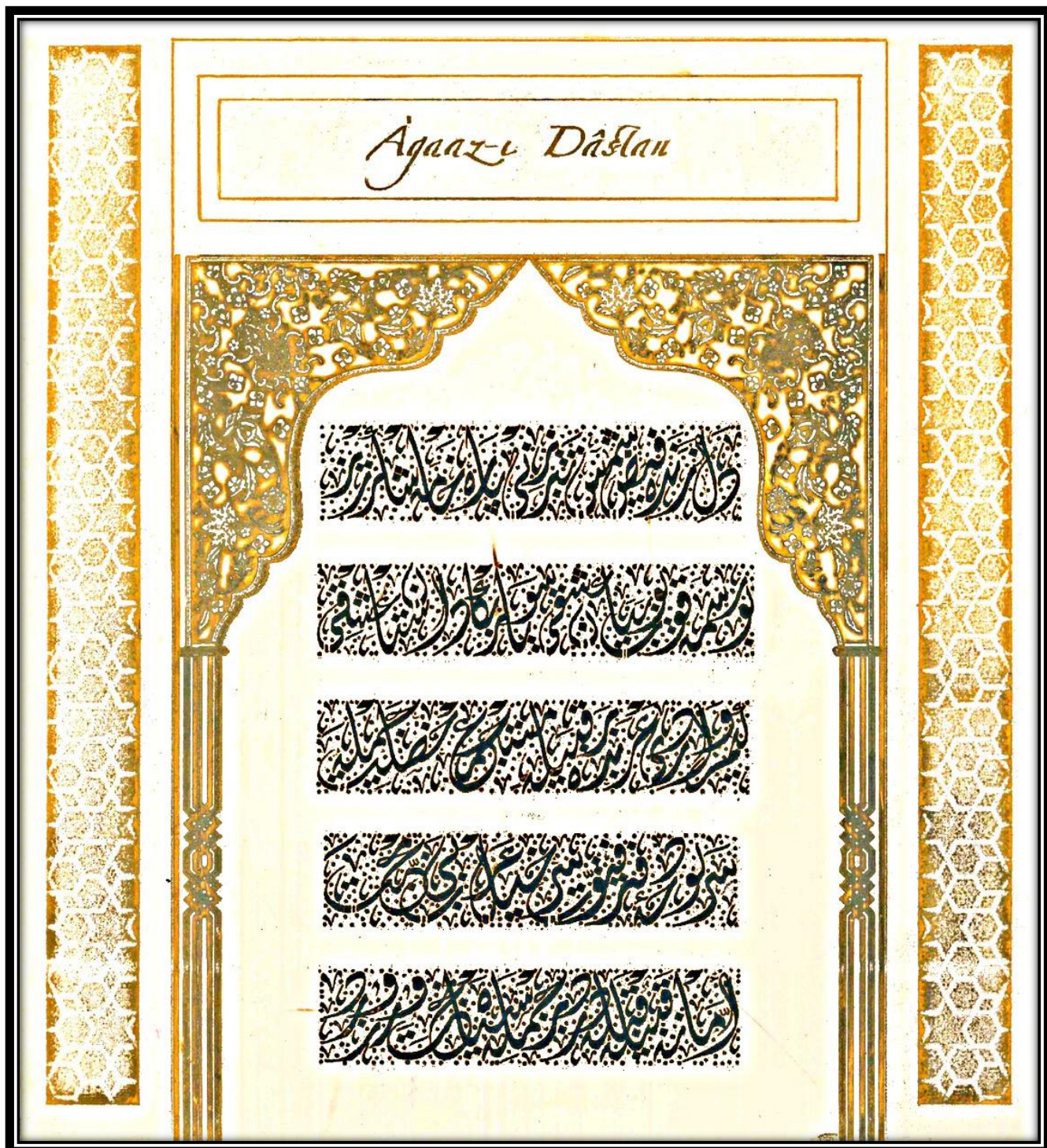
²¹ Abdülbaki Gölpınarlı, Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk. 161

²² A.g.k, 161

²³ A.g.k, 161

²⁴ A.g.k, 161

²⁵ A.g.k, 161

ESER 1.1. – “ÂGÂZ-I DÂSTÂN” gravür baskı

ESER 1.2. – “ÂGÂZ-I DÂSTÂN” –monokrom gravür baskı

ESER 1.3. – “ÂGÂZ-I DÂSTÂN” – Renkli-gravür baskı

1. 5. ESERİN ANALİZİ

Bu çalışma gofre baskı olarak yapılmıştır. Gofre, çinko plaka üzerinde tasarlanan bölümlerin istenilen asit derecelendirilmesi ile oluşan oyukların presden geçerek gravür kağıdı üzerindeki bölgelerin kabartılması için yapılan işlemin adıdır. Gofre ile gravür kağıdı üzerinde istenilen yükseklikte alçak ya da yüksek baskı alanları oluşturularak boyut kazandırılır. Bu çalışmada çinko plaka üzerinde iki baskı tekniği kullanılarak tasarlanmış uygulamalar çok zengin bir görünüm sağlamaktadır. Görsel olarak kattığı değerini yanı sıra, kağıtta dokunma hissini uyandırarak işlerin daha fazla akılda kalmasını sağlar ve kabartmanın sınırları tasarlanılarak farklı geometrik kompozisyonlar ortaya çıkartılabilir. Hat sanatındaki yatay, dikey ve diyagonal çizgiler ile resimsel çalışmadaki çizgi ve biçimsel hareketler birbiri ile örtüşmektedir. Yazı kağıt üzerinde başlı başına plastik bir öge durumuna gelmiştir.

Bu geometrik kompozisyonu oluşturan ögeler herbirinde ufak tefek farklılıklar göstermekle beraber geleneğe bağlı olarak beyitlerin hepsi celî dîvânî olarak yazılmıştır. Çalışmalarda simgeler ve biçimler üzerine yoğunlaşmıştır. Bunun için, monokrom veya renkli geometrik parçalanmalarla oluşturulan fonlar, siyah çizgiler ve işaretlerle düzenlenmiştir.

Beyaz gravür kağıdı üzerinde siyah renkli beşli beyit "Âgâz-ı dâstân-ı benî mahabbet" kompozisyonu dendan çerçevesi şeklinde ve tam bir simetriyle alt alta oluşturulmuştur. Beyitler Celî Dîvânî yazı çeşidi ile birbiri içerisinden geçmeli olarak istiflenmiştir. Beyitlerin araları penç ile zenginleştirmiştir. Plaka üzerindeki yanlarda bulunan süsleme şeridi içindeki birinci desen alanı $\frac{1}{4}$ simetri esasına göre düzenlenmiş geçmeli kareler ve paralel çapraz hatlardan meydana gelmiş bir desen tekrarıdır. İkinci alan sade grift altı kollu yıldızların birbirine geçmesiyle oluşur. Geçme ve örgü sistemlerindeki aynı motifin sürekli tekrarı ile sonsuzluk ilkesinin uygulandığı görülmektedir. Tek bordürlü sade bir anlatım söz konusudur.

Beyitlerin dendan ile oluşturulan alınlık kısmında, penç ve hatalardan oluşan tezhip süslemesine yer vermiştir. Bazı yerlerde stilize edilmiş kıvrımlar yaprak şeklinde devam eden biçimle son bulmuştur. Alınlık kısmının her iki tarafında yer alan dendanların oturttuğu iç içe geçmiş dörtlü geometrik biçimli sütunlar oluşturulmuştur. Zencereği hatırlatan dörtlü yan sütunlardan ayrılarak, birbirine geçmeli yatay dik çapraz hatlar ile zenginlik sağlanmıştır.

Celî Dîvânî hat ile yazılan beyitin resimsel olarak anlatımı ise hat-gravür olarak tasarlanmıştır. Monokrom ve renkli olarak iki baskı alınmıştır. Resimde kullanılan hatlar bazı yerlerde deformasyona uğratarak soyutlaştırılmıştır. Alt kısımda bir satır olarak gofre basılması görsel zenginlik rolünü üstlenmektedir.

“Şeyh Galib, Benî Mahabbet kabilesinin baharını tasvir ederken bir geleneğin bahar tasvirini vermiştir. Ancak bu tabii bahar tasvirinde eksik olan şey neşe ve tarabdır. Bu eksikğin yerini elem alınca hiçbir varlık mevcut güzelliğini yansıtamaz. Bütün varlıklar da bir kızılca kıyamet renk cümbüşü içinde kabilenin elem ve kederine ortak olmaktadır.”²⁶

Benî Mahabbet kabilesinin baharına hâkim olan renk kırmızıdır. Gönülden çıkan ah alevlidir ve rengi kırmızıdır, yara renk itibarıyla kırmızı renktedir ve kanın rengi de kırmızıdır. Bu itibarla Benî Mahabbet kabilesinin baharının tuvale yansıyan iki rengi vardır. Birincisi mecazi anlamda acı, ızdırıp, gam, keder ve elem, ikincisi ise bu mecazi rengi besleyen kızılık. Burada benim kullandığım renk daha çok ah içeren kasvetli karamsarlık taşıyan renk doymuşluğundadır. Yani monokrom olaral ifade edilir.

Şeyh Galib’in Benî Mahabbet kabilesini tasvirde bu denli ateş unsurundan yararlanması boşuna değildir. Çünkü ateş maddi ve manevi yönlü olmak üzere hem aşkın hem de ızdırabın kaynağıdır. Daha sonra da görüleceği üzere mesnevîde ateş sadece başlangıçta kullanılmaz; ateş adeta mesnevînin kompozisyonunu tamamlayan bir fon gibidir. Hatta denilebilir ki ateş mesnevî’nin musikîsidir. Mesnevî’de geçen olayları bir sahne üzerinde tasavvur edecek olursak, bu sahnenin hâkim rengini, ateşin rengi yani kırmızı oluşturur. Diğer renkler kırmızının yanında sadece tamamlayıcı renkler olarak bulunur.

Bu eser için, Aşk’a yüklediğim anlam doğrultusunda perspektifi olmayan tasvirin ana figürüdür diyebilirim. Çizginin, lekenin ve noktanın simgelere dönüştüğü yazılarda, hat sanatındaki harflerden önemli ölçüde faydalanarak yeni bir espas ve sonsuz boşlukta çizgilerin devinimini ve koyuluk basamaklarını en aza indirgemeye çalıştım.

Benî Mahabbet kabilesine yüklediği anlam bakımından, kızılık etkisi ile izleyici kendini bu rengin hâkim olduğu üzüntü dünyasının içinde bulur. Beyitte sözü edilen “sarı benizli, kara bahtlı” sözlerinden yola çıkarılarak gravür baskıda monokrom ve çok az bir kızılık verilerek renkli baskı alınmıştır. Nitekim Aşk’ın birçok engellerle dolu yolculuğunda en önemli engellerden birisi de *Ateş Denizi* dir. Ateş Denizi’nin tasvirinde tüm ağırlığıyla kullanılan kızıl renk, izleyiciye aynı ızdırabı tekrar yaşatmaktadır.

²⁶ Abdülbâki Gölpinarlı, Şeyh Galib. Hüs ü Aşk, 161

2. ESER

2. 1. ESERİN ADI: “VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK”²⁷

2. 2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

2. 3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48cm ve 39x27cm

2. 4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel eserlerin ikincisinde Hüsn ve Aşk ın doğuşları (300-305) tasvir edilmektedir.

<i>“Oldı bu sarâya pâ-nihâde</i>	<i>Ol gice iki kibâr-zâde”²⁸</i>
<i>“Fî’l-hâl açıldı subh-ı ümmîd</i>	<i>Hem mâh doğdı vü hem de hurşîd”²⁹</i>
<i>“Ol hâle sebeb bu iki şehmiş</i>	<i>Her biri süvâr-ı mihr ü mehmiş”³⁰</i>
<i>“Ammâ biri duhter-i semen-ber</i>	<i>Biri püser-i Mesîh-manzar”³¹</i>
<i>“Fehm etdi kabîle mâcerâyı</i>	<i>Hep duydu bu iki mübtelâyı”³²</i>
<i>“Hüsn eylediler o duhtere ad</i>	<i>Ferzend-i güzîne Aşk-ı nâ-şâd”³³</i>

ANLAMI :

“O gece bu dünyâya iki kibâr-zâde ayak bastı”³⁴

“Hemen ümit sabahı ışıdı açıldı; hem ay doğdu, hem güneş”³⁵

“Meğer o hâle sebeb bu iki padişahmış; her biri aya, güneşe binmişlerdi”³⁶

“Ama öyle ki biri yasemin bedenli bir kız, öbürü Mesih bedenli bir oğlandı”³⁷

“Kabile macerayı anladı; herkes belâlara uğramış bu iki çocuğun doğumunu duydu”³⁸ “O kıza Hüsn adını verdiler; o seçkin oğlana da şâd olmayan Aşk adını taktılar”³⁹.

²⁷ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, 98

²⁸ A.g.k, 98

²⁹ A.g.k, 98

³⁰ A.g.k, 98

³¹ A.g.k, 98

³² A.g.k, 98

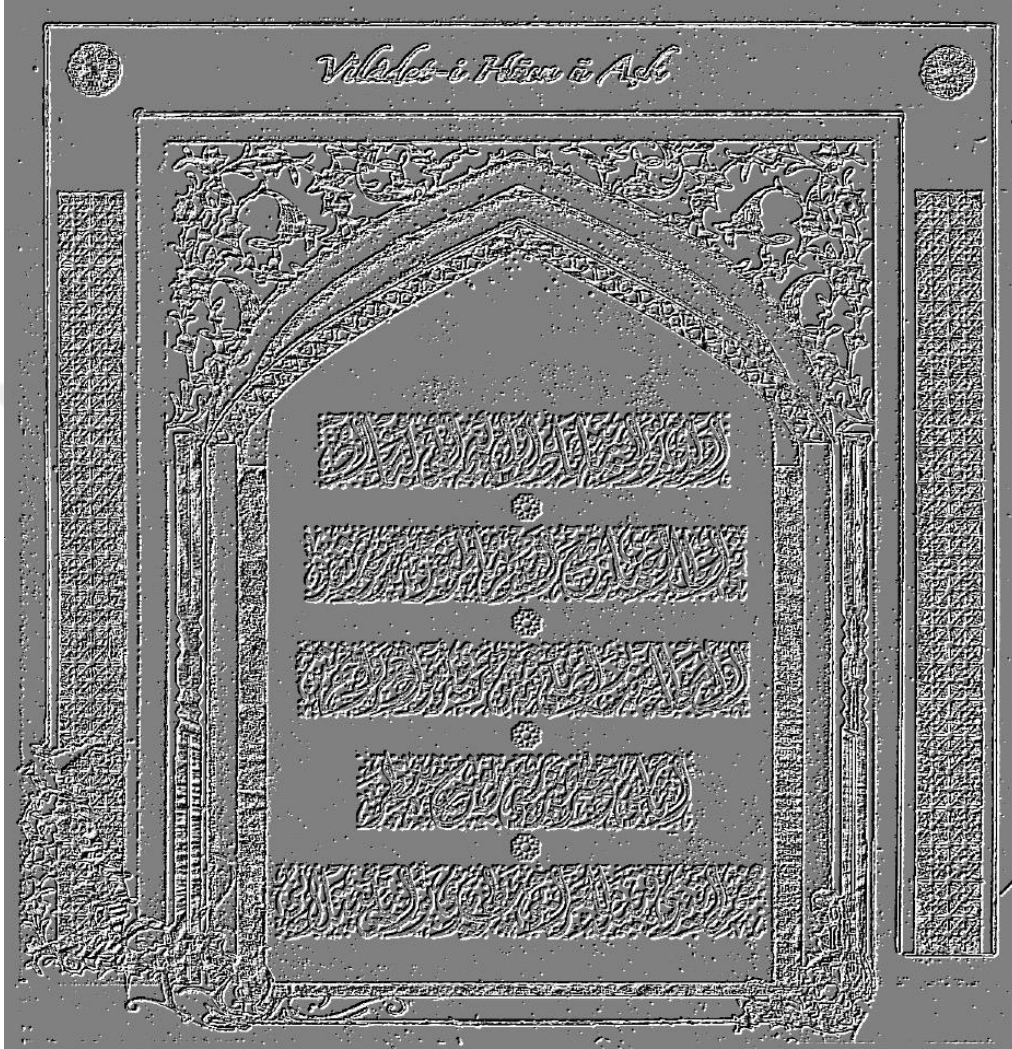
³³ A.g.k, 98

³⁴ A.g.k, 98,99

³⁵ A.g.k, 98,99

³⁶ A.g.k, 98,99

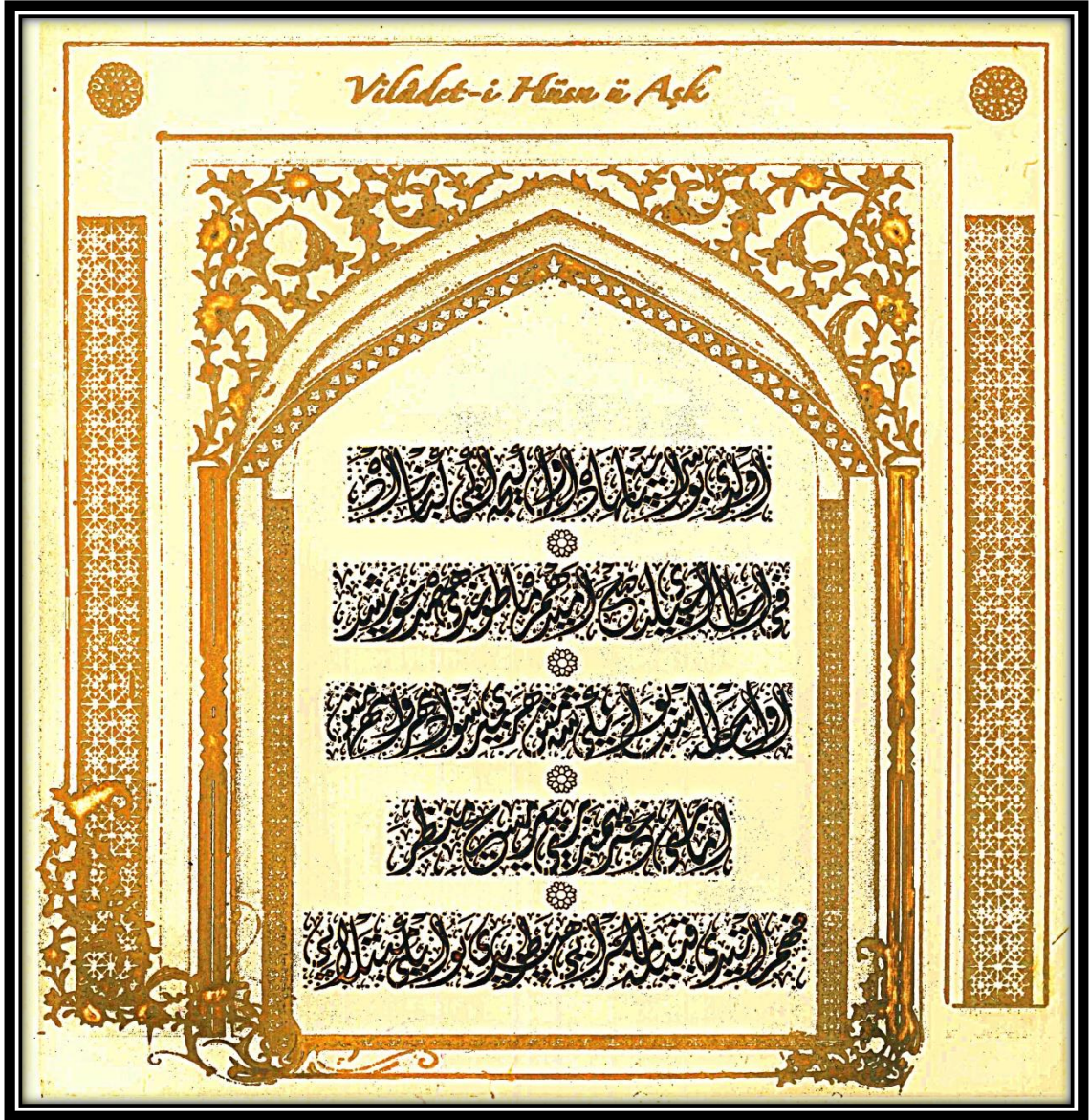
³⁷ A.g.k, 98,99

ESER 2.1. – “VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK”- Çinko Plaka

³⁸ A.g.k, 98,99

³⁹ A.g.k, 98,99

ESER 2.2. – “VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK” gravür baskı

ESER 2.3. – “VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK” – Siyah/Beyaz gravür baskı

ESER 2.4. – “VİLÂDET-İ HÜSN Ü AŞK” – Renkli gravür baskı

2. 5. ESERİN ANALİZİ

“Vilâdet-i Hüsn ü Aşk” adlı ikinci eserde, tasarlanılan mahaldeki renk karşıtlığının girmeye başlaması ile formlar arasındaki denge durumu, düzen ve sıralanma ile etken olma halleri ortaya çıkar. Rengin değeri yanında tür ve doymuşluk, belirlilik-belirsizlik, tanınabilirlik-tanınamazlık ve yön karşıtlıkları daha belirginleşmiş ve karşıtlığın açılımı genişlemeye başlamıştır. Yerleştirmede birbirine paralel bölümlerdeki elemanların merkezde toplanması ve yansıma özelliği ile, hat sanatında kullanılan müsenna yazılara gönderme açısından oluşturulan bir resimsel anlatım yoluna gidilmiştir. Ay’ın yüzeyindeki motifi andıran lekeler; beyitler de geçen sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri için benzetilen biçimler oluşturulmuştur. Ay şeklinin güneş biçiminde yansması Hüsn olarak ay’ı , Aşk olarak da güneşi betimlemektedir. Ayın sade duruluğunu hissettirmek için kullanılan mavi-mor rengi karşılığında, güneşin çılgın deli kırmızı-turuncu rengi aradaki zıtlık ortaya çıkmıştır. Konu ile ilgili beyitlerden alınan hatlar, yer yer resim üzerinde stilize edilmiştir.

Ayrıca Aşk’ın beşikteki hali, aynanın içindeki güneş ışığına benzetilir. Hüsn ile Aşk, hat-gravür resminde yansıyan ve yansıma olarak tasvir edilmektedir.

“Bir yerde olup ikisi câlis Âyîneye girdi aks ü âkis” (352)⁴⁰

“Hüsn ile Aşk, ay ve güneş süvarisi olarak tasavvur edilir. Bu çalışmada güneş ve ayın gökyüzünde hareket hâlinde oluşları benzetme ilgisidir. Hayalimizdeki güneş tutulması bağlamında oluşturulan görselde, Aşk’ın içinde uyuduğu beşik yeni aya, Aşk da o yeni ay içindeki Güneş’e benzer.”⁴¹

“Beşiğin karşılıklı iki ayağı kavisli, yani yay şeklindedir. Bu şekliyle beşiğin iki ayağı hilale benzer. Güneş tutulduğu vakit, Ay Güneş’in ortasında iken, Güneş iki hilal şeklinde görülür”. Çalışmada da beşik, aşk kelimesinin kaf harfi formunda ele alınmıştır. Güneş tutulmasının bu evresi güzel bir hayal unsuru olarak kullanılmıştır.

“Mehd içre o âfet-i semen-ber”

“Mâh-ı nev içinde mihr-i enver” (319)⁴²

İkinci olarak ve geleneğe bağlı celî dîvânî hat kullanılan çalışma ise, simetri ve ızgara biçimli geometrik kompozisyonun ana renk beyaz zemin üzerinde monokrom blokların eklendiği beyaz olmayan bir arka plan üzerine siyah düşey ve yatay çizgilere dayanır. Yatay ve düşey çizgiler çoğu kez birbirine zıt güçlerin yarattığı bir durağanlık ve asılı kalma halini akla getirir.

⁴⁰ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, 110

⁴¹ Şeyh Gâlib, Hüsn ü Aşk, (Haz:Muhammet Nur Doğan), İstanbul, 2003, b.244-253

⁴²Nur, Doğan, a.g.e, s.83, 319.

Celî dîvânî yazı karakteri kendi içinde birbirine giriftli biçim oluştururken, beyitler arasında tekrarlayan penç motifi kıpırtılı yarıya renkli yada renksiz şekli ile çalışmanın heyecanını üstlenmiştir. Aynı şekilde geometrik biçimlerden oluşan yapıtın yan sütun içerisindeki geometrik sembolleri, yıldız ağlarından oluşan şekillerdir. “Çokluk içinde birlik, birlik içinde çokluğu kavrayan insan zihninin tefekkür halinin en çarpıcı simgesidir.” Yıldız sembolü, doğu kaynaklı bir motif olduğundan “sonsuzluğun, kainatın ve tanrısal isimlerin simgeleri” olarak değerlendirildiği için kullanılmıştır. Hüsn ü Aşk’ın, Aşk’ın seyr ü sülûk süreci üzerinde kurulmuş bir mesnevi olmasından dolayı ve nefs-i emmâreden nefs-i sâfiyeye uzanan bu süreçte, benliğin ilahî murada erişine kadar geçirdiği basamakları çağrıştırmak üzere, seçilen celî dîvânî beyitler bütün çalışmalarda taç kapı formu altında tasvir edilmiştir. Bu kapı formları her bir kapıda bir diğerinin izlerini taşır iken, biçimler arasında farklılıklar oluşturmuştur.

3. ESER

3. 1. ESERİN ADI: “MEKTEB-İ EDEB DER SIFAT-I MOLLÂ- YI CÜNÛN”⁴³

3. 2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

3. 3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48cm ve 39x27cm

3. 4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel eserlerin üçüncüsünde “Mekteb-i Edeb Der Sıfat-ı Mollâ-yı Cünûn (353-357)” yani “Edep Mektebi ve Hocaları Mollâ-yı Cünûn” anlatılmaktadır.

<i>“Mekteb o harem-sarây-ı vahdet</i>	<i>Cem’ oldılar anda hecr ü vuslat”⁴⁴</i>
<i>“Birbirine çeşm-dâr-ı hirmân</i>	<i>Firdevs içinde hûr u gılmân”⁴⁵</i>
<i>“Olsun meh ü mihr-i çarh me’nûs</i>	<i>Pervâne vü şu’le cev-v-i fânûs”⁴⁶</i>
<i>“Mâbeynde târ u pûd-ı vuslat</i>	<i>Hayrân hayrân nigâh-ı dikkat”⁴⁷</i>
<i>“Hep dersleri rızâ vü teslîm</i>	<i>Mollâ-yı Cünûn pîr-i ta’lîm”⁴⁸</i>

ANLAMI :

(“Mektep denen o birlik sarayında ayrılıkla buluşma, bir araya gelmişti”

“Firdevs içinde hûriyle gılman birbirine mahrûmiyet gözüyle bakıyordu”

“Gökteki ayla güneş yaslara bürünsün diye pervâneyle alev, bir fânûsa girmişti”

“Birbirine hayran hayran bakışları, aralarında buluşma kumaşının arışları, argatlarıydı sanki”

“Dersleri, baştan başa râzılıktı, teslim oluştu; Mollâ-yı Cünûn da onlara bunları öğreten pirdi”.)⁴⁹

⁴³ Şeyh Gâlib, Hüsn ü Aşk, (Haz:Muhammet Nur Doğan)

⁴⁴ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, 110

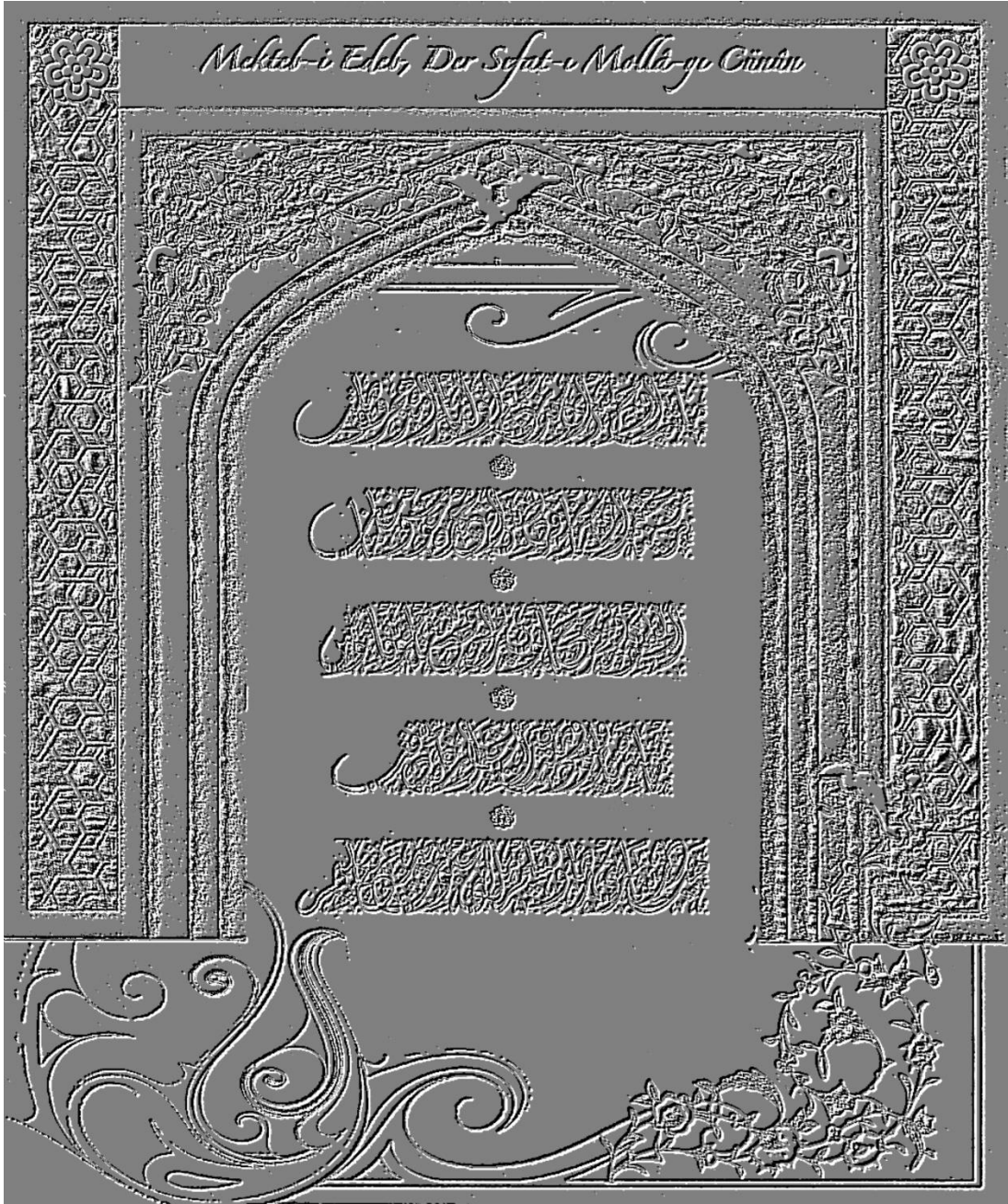
⁴⁵ A.g.k,110

⁴⁶ A.g.k, 110

⁴⁷ A.g.k, 111

⁴⁸ A.g.k, 111

⁴⁹ A.g.k, 111,112

ESER 3.1. – “MEKTEB-İ EDEB DER SIFAT-I MOLLÂ-YI CÜNÛN”-

Çinko Plaka

ESER 3.2. – “MEKTEB-İ EDEB DER SIFAT-I MOLLÂ-YI CÜNÛN” gravür baskı

3. 5. ESERİN ANALİZİ

Bu çalışmada da Celî Dîvânî hat ile yazılan beyit, gofre olarak ve yukarıdaki analizlere paralel olarak geometrik bir kompozisyon teşkil etmek üzere, birbirinin tekrarı olarak ele alınmıştır. Kullanılan biçimlerde farklılık olarak, penç de alınlıktaki latin harflerinden oluşan yazının değişimi ile, süsleme ve motiflerin farklılık göstermesi söylenebilir. Gravür baskı, gofre tekniği ile basılmıştır.

4. ESER

4.1. ESERİN ADI: “BİRÜN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂY-I
TEMÂŞÂ BÂ NÜZHET-GEH İ MÂ'NÂ
HAVZ-I FEYZ“⁵⁰

4. 2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

4. 3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48cm ve 39x27cm

4. 4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel eserlerin dördüncüsünde Bîrun reften-i Hüsn ü Aşk Berây-ı temâşâ bâ Nüzhet-geh i Ma'nâ (661-714)⁵¹ yani aşıkların gezindiği Mana Mesiresi anlatılmaktadır.

“Nüzhet-geh-i Ma'nâ öyle bir yer Kim âbı benefşe hâki anber”⁵²

“Ser-sebz giyâhı ömr-i câvîd Şebnemleri necm ü gonca hurşîd”⁵³

“Bir havz-ı mübârek ol makâmı Sîr-âb eder idi Feyz nâmi”⁵⁴

“Mir'ât-ı cemâl-i şâhed-i gayb Ol havz-ı celi idi bilâ-rayb”⁵⁵

“El-kıssa o gülşen-i ferah-nâk Mânende-i tab'-ı şâir-i pâk”⁵⁶

ANLAMI :

(“Mana gezinti yeri öyle bir yer ki suyu menekşe toprağı anber kokuyordu.”

“Yeşermiş otları ebedi ömürdü, çiy taneleri yıldızlardı, goncesi güneşti ”

“Bir mübarek havuz orayı sulamaktaydı;adı Feyiz havuzuydu”

“Hiç şüphe yok ki o apaçık görünen havuz , gayb güzelinin yüz güzelliğiydi”

“Hâsılı o ferahlı; neşeli gül bahçesi,tabiati tertemiz bir şaire benziyordu”.)⁵⁷

⁵⁰ Abdülbâki Gölpınarlı, Hüsn ü Aşk, Şeyh Galib, 185

⁵¹ A.g.k, 185

⁵² A.g.k, (662) numaralı, s., 46

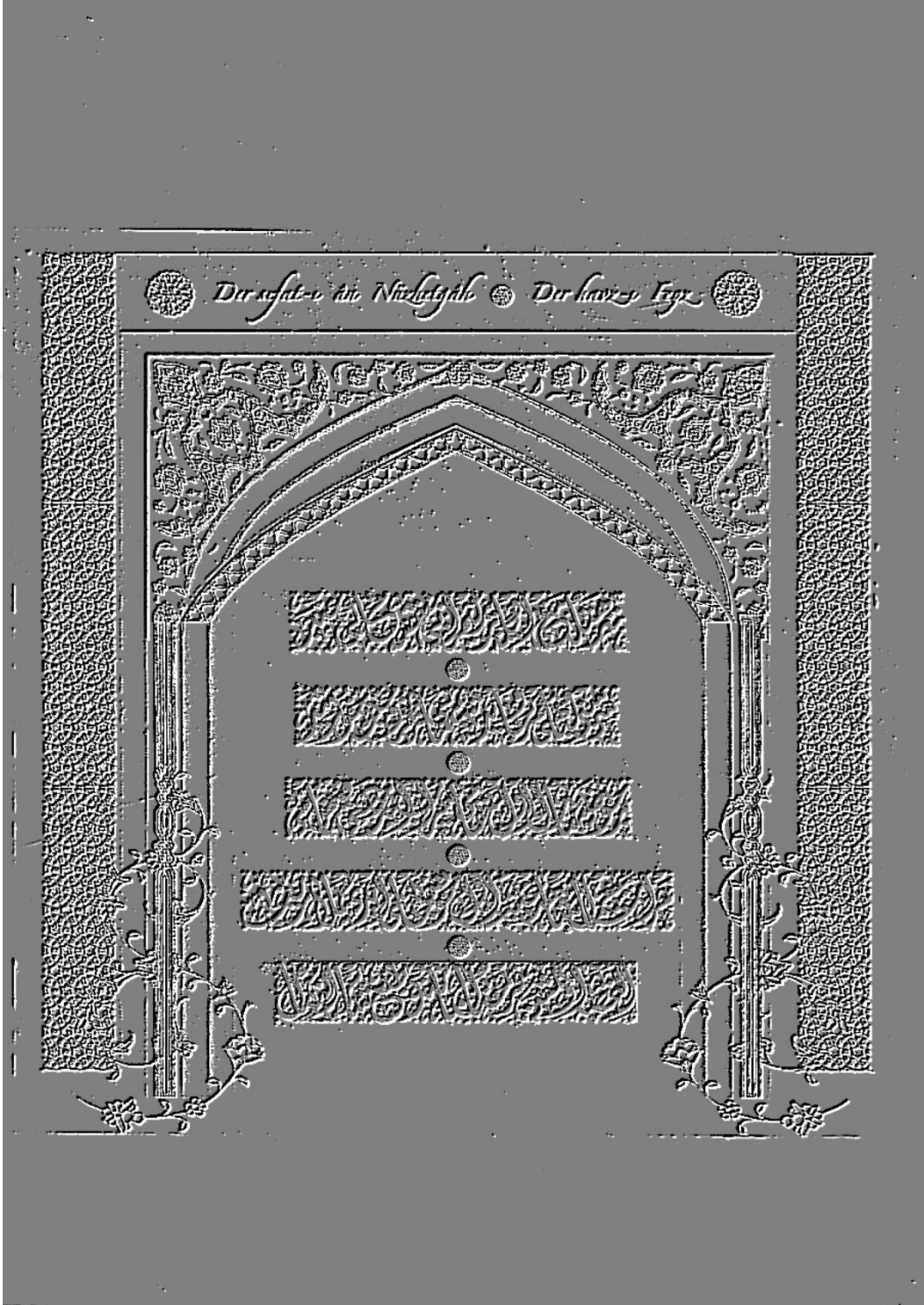
⁵³ A.g.k, (665) numaralı, s., 46

⁵⁴ A.g.k, (704) numaralı, s., 48

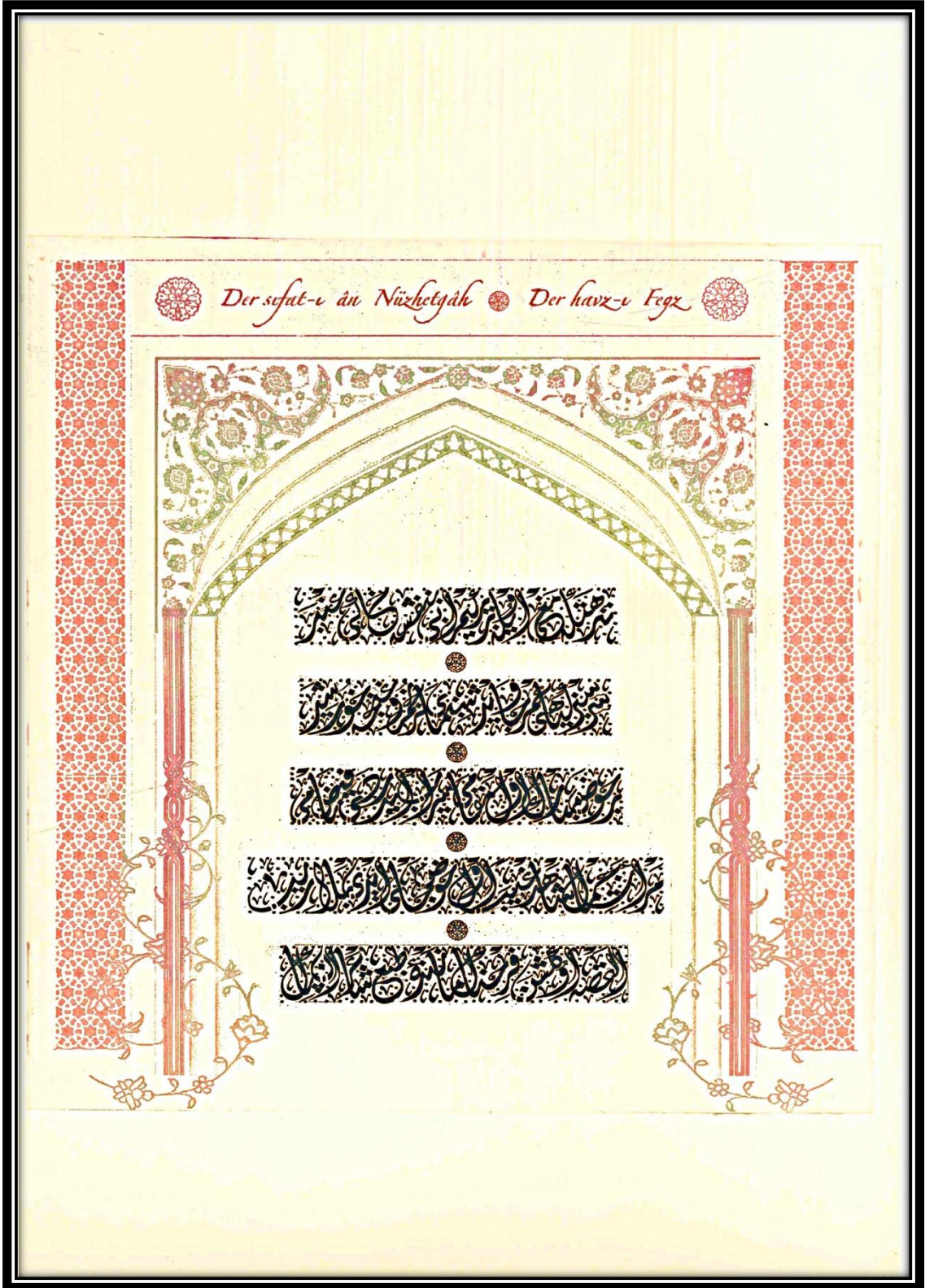
⁵⁵ A.g.k, (706) numaralı, s., 49

⁵⁶ A.g.k, (714) numaralı, s., 49

⁵⁷ A.g.k, 185, 186, 188, 189

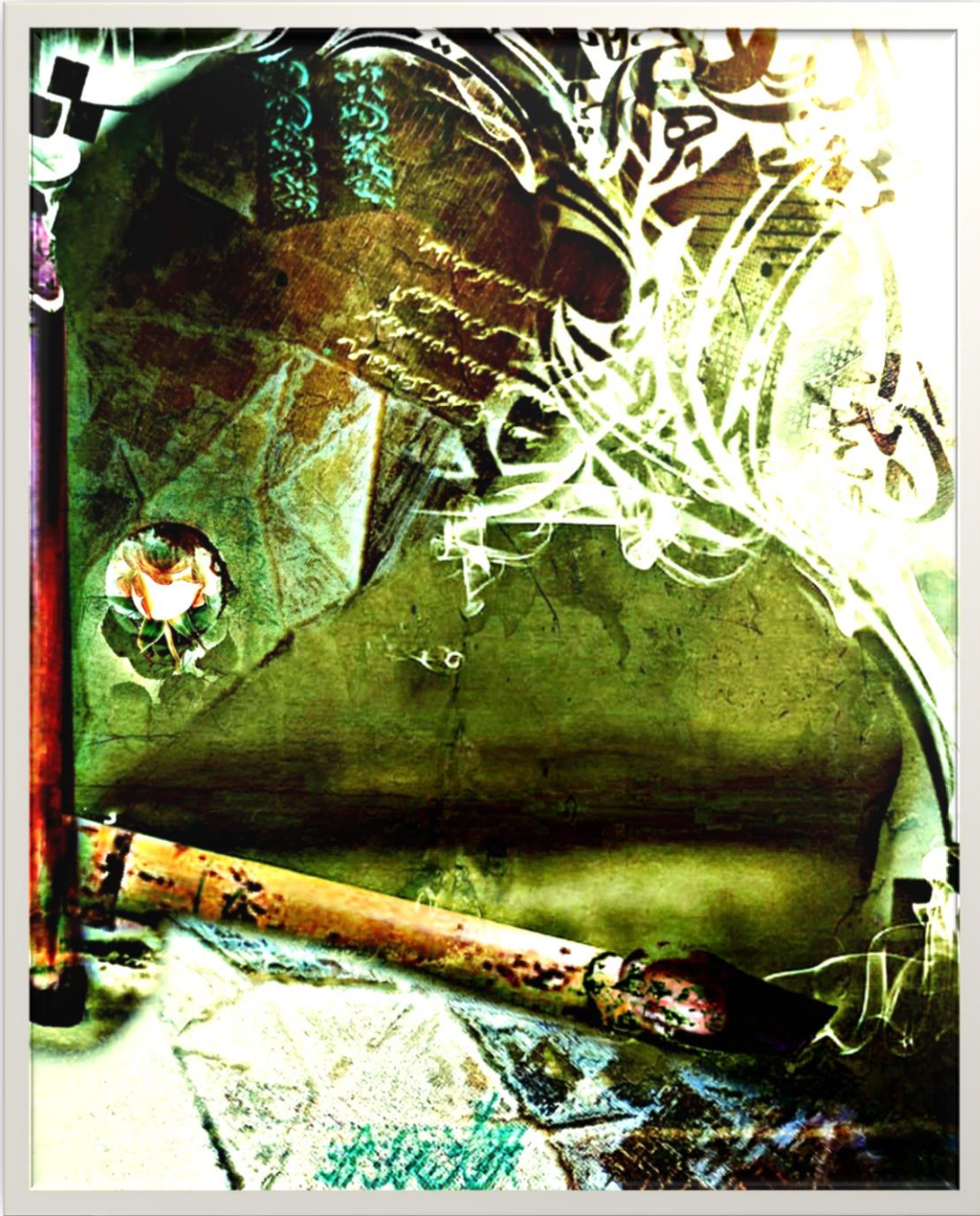
ESER 4.1. – “BÎRUN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂ-Y-I TEMÂŞÂ BÂ
NÜZHET-GEH İ MA’NÂ, HAVZ-I FEYZ”- Çinko Plaka

ESER 4.2. – “BÎRUN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂY-I TEMÂŞÂ BÂ
 NÜZHET-GEH İ MA’NÂ, HAVZ-I FEYZ”

ESER 4.3. – “BÎRUN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂ-Y-I TEMÂŞÂ BÂ
NÜZHET-GEH İ MA’NÂ, HAVZ FEYZ” – Siyah/Beyaz gravür

ESER 4.4. – “BÎRUN REFTEN-İ HÜSN Ü AŞK BERÂY-I TEMÂŞÂ BÂ
NÜZHET-GEH İ MA’NÂ, HAVZ-I FEYZ” – Renkli gravür baskı

4. 5. ESERİN ANALİZİ

“Mesnevî’de güzel kokulardan misk, amber, kâfur ve nâfe a yer verilir. Mana Mesiresi’nin anlatıldığı bölümde Mana Mesiresi’nin toprağı anber kokulu olarak tavsif edilir.”

“Nüzhet-geh-i Ma’nâ öyle bir yer Kim âbı benefşe hâki anber”(662)⁵⁸

“Anber, Hind denizlerinde yaşayan bir çeşit ada balığından elde edilen yumuşak, yapışkan ve kara renkte güzel kokulu bir maddedir. Divan şairleri anberden, kokusu ve rengi nedeniyle sıkça bahsederler. Sevgilinin saçları daima misk veya anber kokar.”⁴⁰

“Mesnevîde misk “müşğ” şeklinde beş yerde geçer. Divan şiirinin ortak üslubunun bir kullanımı olarak “misk” ile sevgilinin saçları arasında ilgi kurulmuştur.”⁵⁹

Baharın anlatıldığı bölümde baharın gelişi ile birlikte bahçede esen rüzgârın baştan başa misk kokusu taşıdığı söylenir:

“ Müşk îdi nesîm-i bûstânî⁶⁰ Dinmezdi ru’âf-ı ergavânî (624)”⁶¹

“Misk ya da nâfe, Asya’nın yüksek dağlarında yaşayan bir cins ceylanın karnı derisi altından çıkan güzel kokulu bir maddedir,”⁶²

“Kâfur, Hindistan ve Çin’de yetişen kâfur ağacının zamkından elde edilen ve hekimlikte kullanılan beyaz, yarı şeffaf, kolaylıkla parçalanır ıtırılı madde” olarak tanımlanır. Divan şiirinde sevgilinin gerdanının kokusu olarak teşbih edilir. Kâfurdan mum da yapılmaktadır. Hüsn ile Aşk, mesnevîde tek nura dönüşmüş iki kâfurdan mum olarak tavsif edilir:

“Yek nûr olup iki şem“-i kâfûr Kıldı orasın sarây-ı billûr” (347)⁶³

Bahara ve Mana Mesiresi’ne hâkim olan renk, yeşildir. Beyitler de ham halinde bulunan meyvelerin rengi koyu yeşildir. Bu çalışmada da hakim olarak kullanılan renk te yeşildir. Biri dikey biri yatay şekilde bulunan ney biçimleri, hüsn ve aşkı simgelerken, etraf kısmında hat şeklinde dağılan harflerden oluşan kalb formu merkezde toplanmıştır. Hüsn ü Aşk’ın tasvirlerinde güzelliği, hassasiyeti, nezaketi, tazeliği, çekiciliği; rengi ve kokusu ile ön plana çıkarılan gül motifi de çalışmada merkez noktasının sol tarafında tasvir edilmiştir.

⁵⁸ A.g.k, (662) numaralı, s., 46

⁵⁹ İskender Pala, Şeyh Gâlib Şahane Gazeller 5

⁶⁰ Bûstânîn:Baskılarda, yazmalarda böyle yazar.

⁶¹ A.g.k, (624) numaralı, s., 43

⁶²Şeyh Gâlib, Hüsn ü Aşk, (Haz:Muhammet Nur Doğan: 143

⁶³ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, 109

Bu eserin diğer çalışmalardaki form farklılığının yanında beyitlerin diziliş tekrarı görülür. Çalışmaya farklı boyut kazandırabilmek ve sanki huzur veren gezinti yerini izleyiciye hissettirebilmek için; gravür kağıt ıslatılan tekne içine “misk”, “amber”, “kâfur” ve nâfe kokularını ekleyerek boyut biçimine koku alma duyusunu ekledik.. Gofre baskısı sırasında bu kokulardan faydalanarak baskı alınmıştır.

5. ESER

5.1. ESERİN ADI: “SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I
KALB VE SER -ENCÂM-I VEY”⁶⁴

5.2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

5.3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48cm ve 39x27cm

5.4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel eserlerin beşincisinde “Sefer kerdem-i Aşk be diyâr -ı Kalb ve ser -encâm-ı vey (1252-1256)”⁶⁵ yani Aşk ile Lalası Gayret’in Kalb Ülkesine doğru yola koyuluşu anlatılmaktadır.

<i>“Allah muîn olup geçersin</i>	<i>Kalb şehrinin âbını içersin”</i>
<i>“Kıl andaki kîmyâyı hâsıl</i>	<i>Gel bunda ol işte Hüsn’e vâsıl”</i>
<i>“Aşk oldu bu müjdeden ferah-nâk</i>	<i>Bin şevk ile kıldı câmesin çâk”</i>
<i>“Fî’l-hâl sorup diyâr-ı Kalb’i</i>	<i>Dutdı reh-i reh-güzâr-ı Kalb’i”</i>
<i>“Gayret de olup ana kafa-dâr</i>	<i>Kıldı iki yâr azm-i dildâr”</i> ⁶⁶

ANLAMI :

“Allâh yardım eder de geçersen; Kalb şehrinin suyunu içersin”

“Ordaki kimyâyı elde edip buraya gelirsin ; işte Hüsn burda; kavuş ona”

“Aşk bu müjdeye sevindi; binlerce sevinçle çoştı; elbisesini yırttı”

“Kalb ülkesi nerde deyip sorup hemencecik Kalb yolunagiden yola yöneldi”

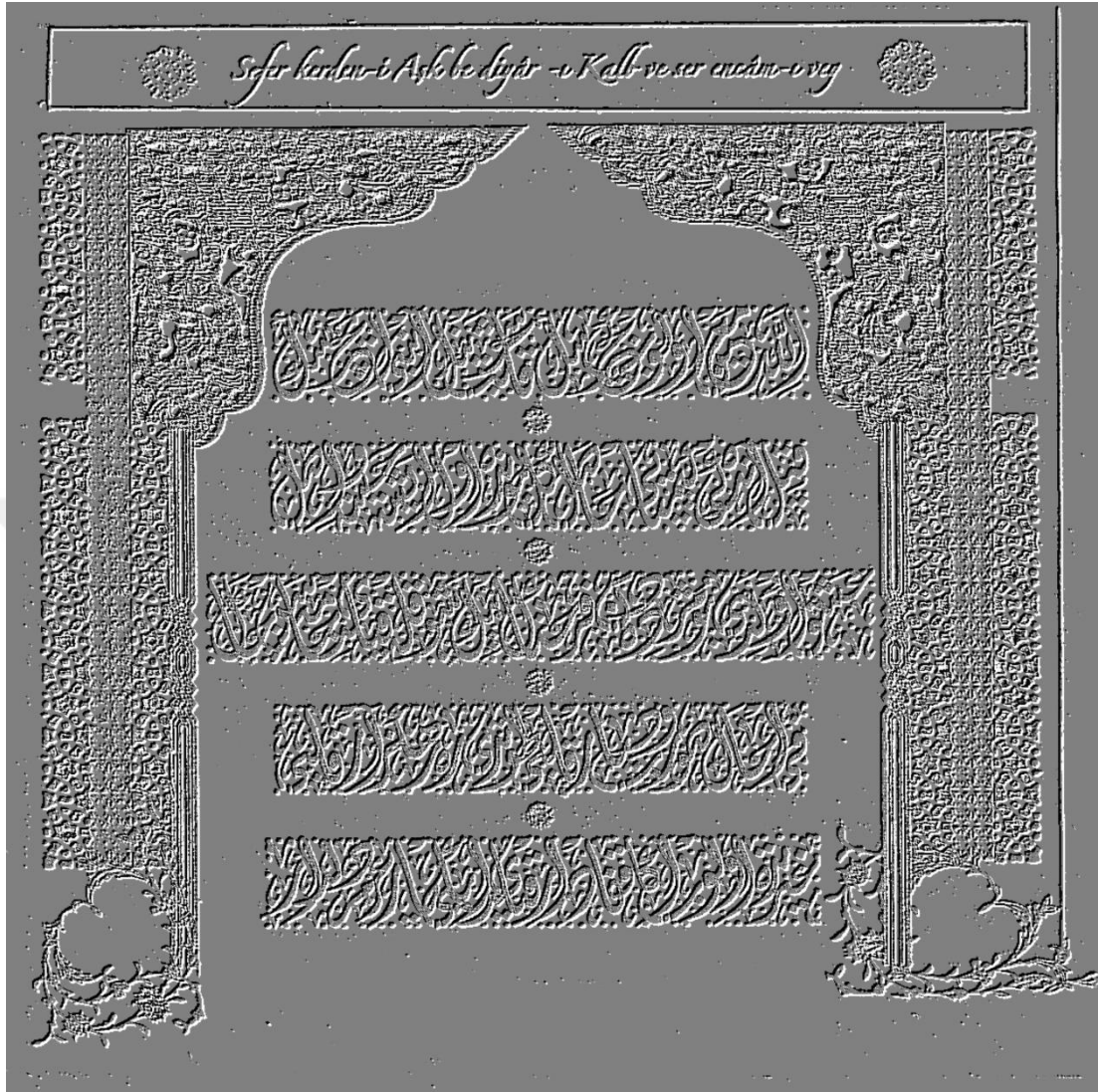
“Gayret de ona yol arkadaşı oldu; iki dost, sevgiliye varmaya yüz tuttular”⁶⁷

⁶⁴ Abdülbâki Gölpınarlı, Hüsn ü Aşk, Şeyh Galib, 93

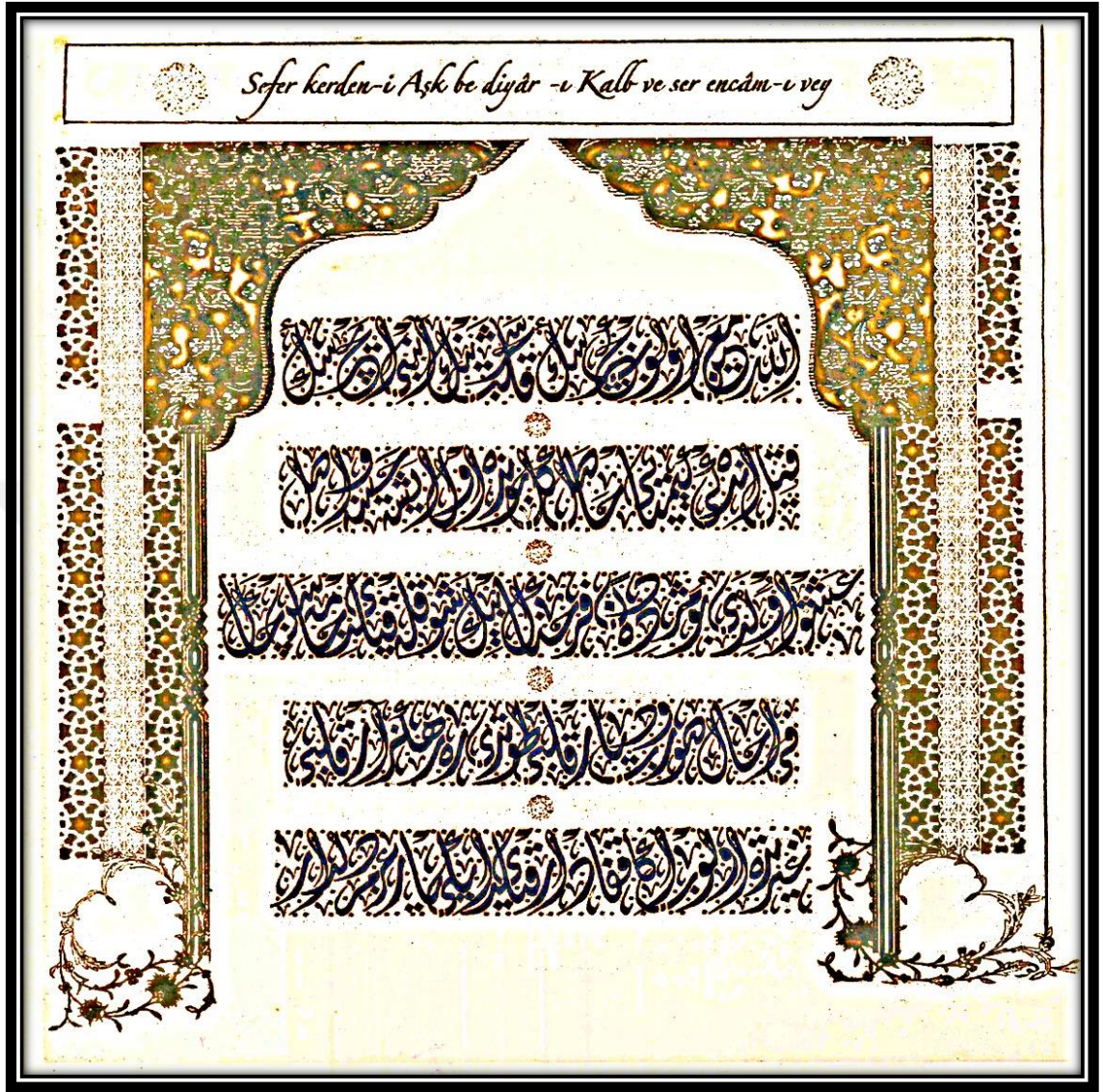
⁶⁵ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk,261,262

⁶⁶ A.g.k., 261,262

⁶⁷ A.g.k., 261,262

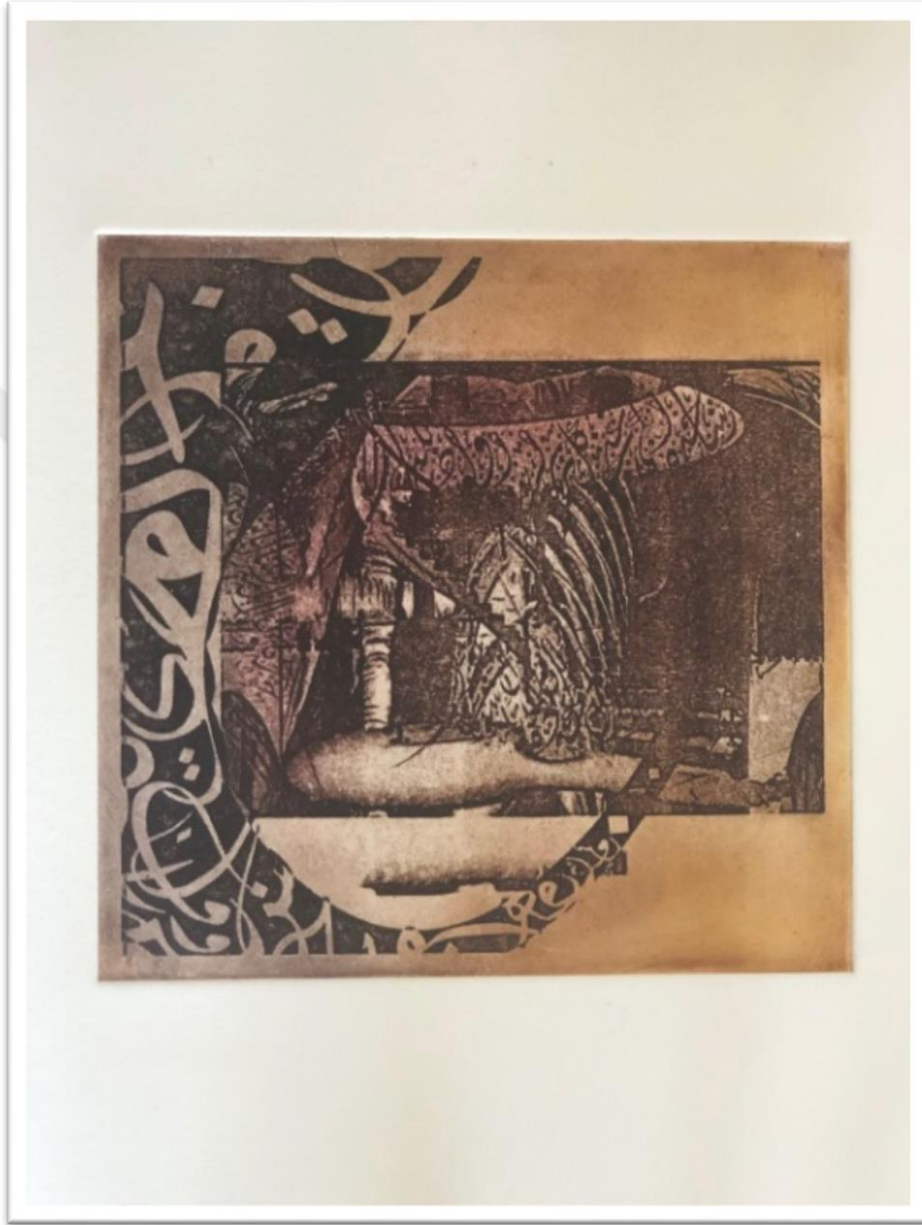
ESER 5.1. – “SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I KALB VE SER -
ENCÂM-I VEY”- Çinko Plaka

ESER 5.2. – “SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I KALB VE SER -
 ENCÂM-I VEY” gravür baskı

ESER 5.3. – “SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I KALB VE SER -
ENCÂM-I VEY” – Siyah/Beyaz gravür baskı

ESER 5.4. – “SEFER KERDEN-İ AŞK BE DİYÂR -I KALB VE SER - ENCÂM-I VEY” – Renkli gravür baskı

5.5. ESERİN ANALİZİ

Gravür baskı plakası üzerindeki kompozisyon, bu çalışmada da celî dîvânî hat olarak ele alınarak, monokrom ve renkli olarak basılmıştır. Yolculuğa çıkış anlamını ifade eden merdiven şekli, geometrik biçimler ve beyitlerden alınan hatların farklı karakter biçimlerinin stilize edilmiş bir yığın şeklinde kullanılmasıyla, mekânda oluşturulan karmaşıklık ve çıkılan yolculukta karşılaşılabilecek sıkıntılar vurgulanmıştır. Sıkıntıların atlatılması ile yolculuk sonunda ulaşılabilecek sadelik ise üst kısımda kullanılan gofre beyit ile anlatılmak istenmiştir. Dördüncü çalışmadaki gibi azaltmış hafif sisli ve yumuşak duygular uyandıran, sakin, pasif, haldeki görüntüyü kullanmak yerine bu çalışmada karmaşık biçimler kullanılarak görsel hareketlilik sağlanmıştır. Sol taraftaki hat yoğunluğu sağ taraftaki boşluk karşısında zıtlık dengesi oluşturmaktadır.

Sarı-turuncu pastel renk ile yapılan gravür baskıda ise; resmedilen biçimleri açıklama ve belli etme görevi, tür ve doymuşluk karşıtlıkları ile kullanılan rengin değerine bırakılmış vurgulu bir renklilik ortaya çıkartılmıştır. Bu şekilde izleyicinin anlam ve boyut derinliğini çözülmesi hedef alınmıştır.

Diğer çalışmalardaki gibi, beşinci çalışmada da geometrik biçimler kullanılarak kapı formu tasvir edilmiştir. Kapının yan sütun içerisindeki koltuk olarak adlandırılabilen kısımda geometrik semboller ve yıldız ağları kullanılmakta, şekiller bu sefer kapının alınlık kısmında görülmektedir. Tekrarlayan formlar, “çokluk içinde birlik, birlik içinde çokluğu” resmetmektedir. Doğu kaynaklı bir motif olan yıldız sembolü, evreni yani sonsuzluğu simgelemektedir. Nefs-i emmâreden nefs-i sâfiyyeye kadar gerçekleşen yolculuğun beşinci basamağındaki kapı aynı zamanda ruhlar aleminden insanlık alemine geçiştir.

6. ESER

6.1. ESERİN ADI: “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT”⁶⁸

6.2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

6.3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48cm ve 39x27cm

6.4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

“Sıfat-ı çâh u dîv ve sergüzeşt (1342-1389)”⁶⁹ yani Tasavvufî manada nefsi engelleri temsil eden kuyu ve kuyudaki korkunç dev tasvir edilmiştir.

<i>“Çün girdi o merd-i râh râha</i>	<i>Evvel kademinde düştü çâha”</i>
<i>“Ammâ ki ne çâh çâh-ı girdâb</i>	<i>Mânend-i ebed verâsı nâ-yâb”</i>
<i>“Bir dîve meger o çâh-ı mihnet</i>	<i>Olmuşdı makâm-ı hâb u râhat”</i>
<i>“Ol dîv-i lâîn-i bed-serencâm</i>	<i>Habs etmege kıldı emr ü ikdâm”</i>
<i>“Bir subh Sühan yetişdi ol pîr</i>	<i>Geldi ser-i çâha etdi takrîr”</i>
<i>“İllâ bün-i çehde bir resen var</i>	<i>Cinnîler ana degil haber-dâr”</i>
<i>“Bir pîr ana tulsım yazmış</i>	<i>Hıfz etmege hayli ism yazmış”</i>
<i>“Kim ol reseni dutarsa muhkem</i>	<i>Hıfz eyler anı o ism-i a’zem”</i> ⁷⁰

ANLAMI :

“O yol eri, yola düşer düşmez ilk adımda bir kuyuya düştü”

“Ama ne kuyuydu? Bir girdap kuyusu ki ebed gibi sonu görünmemekte”

“Meğer o mihnet kuyusu bir deve uyku istirahat durağı olmuştu.”

“O kötü düşünceli mel’un dev onları hapsedmeye niyetlendi”

“Bir sabah Suhan, o ihtiyar çıkageldi; kuyunun ağzına gelip anlatmaya başladı”

“Ancak kuyunun dibinde bir ip vardır; cinlerin haberleri yok ondan”

“Bir pir, o ipe bir tilsım yazmış; korunmak için bir çok adlar kaydetmiş”

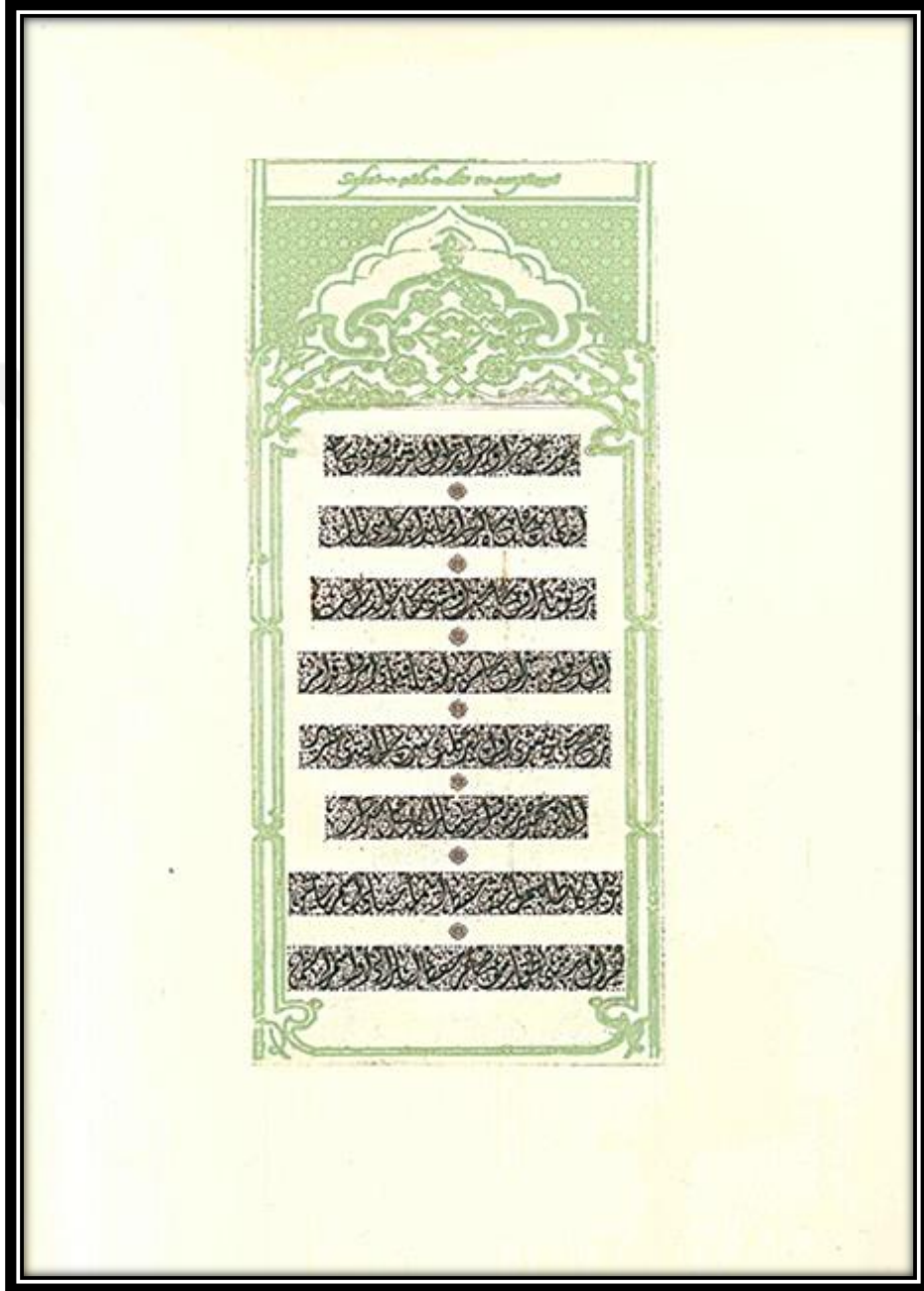
“O ipe sıkıca yapışanı, onda yazılı olan Tanrı’nın en büyük adı korur”.)⁷¹

⁶⁸ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, s., 263

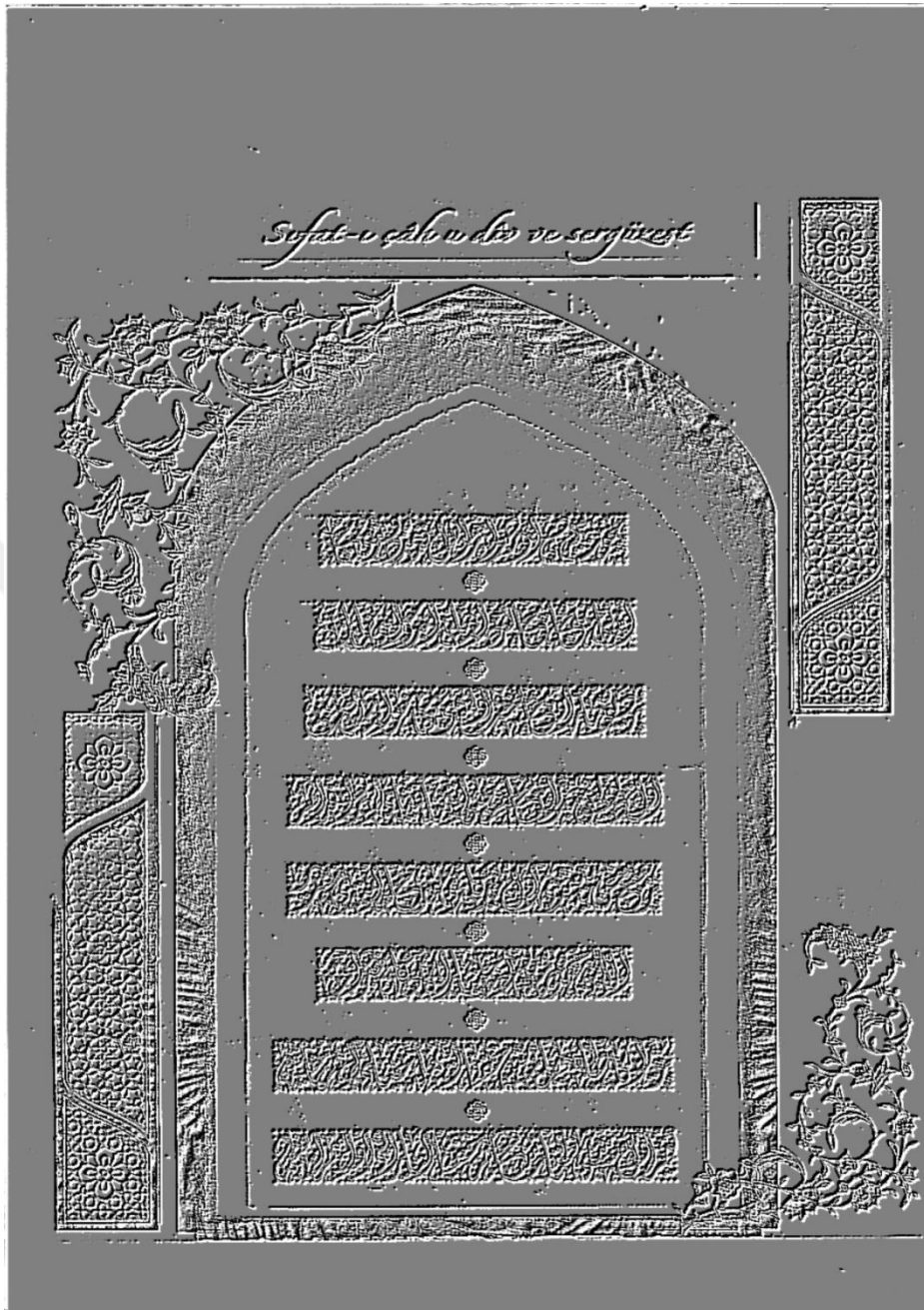
⁶⁹ Abdülbâki Gölpinarlı, Hüsn ü Aşk, Şeyh Galib

⁷⁰ A.g.k., s., 93, 94, 96, 97

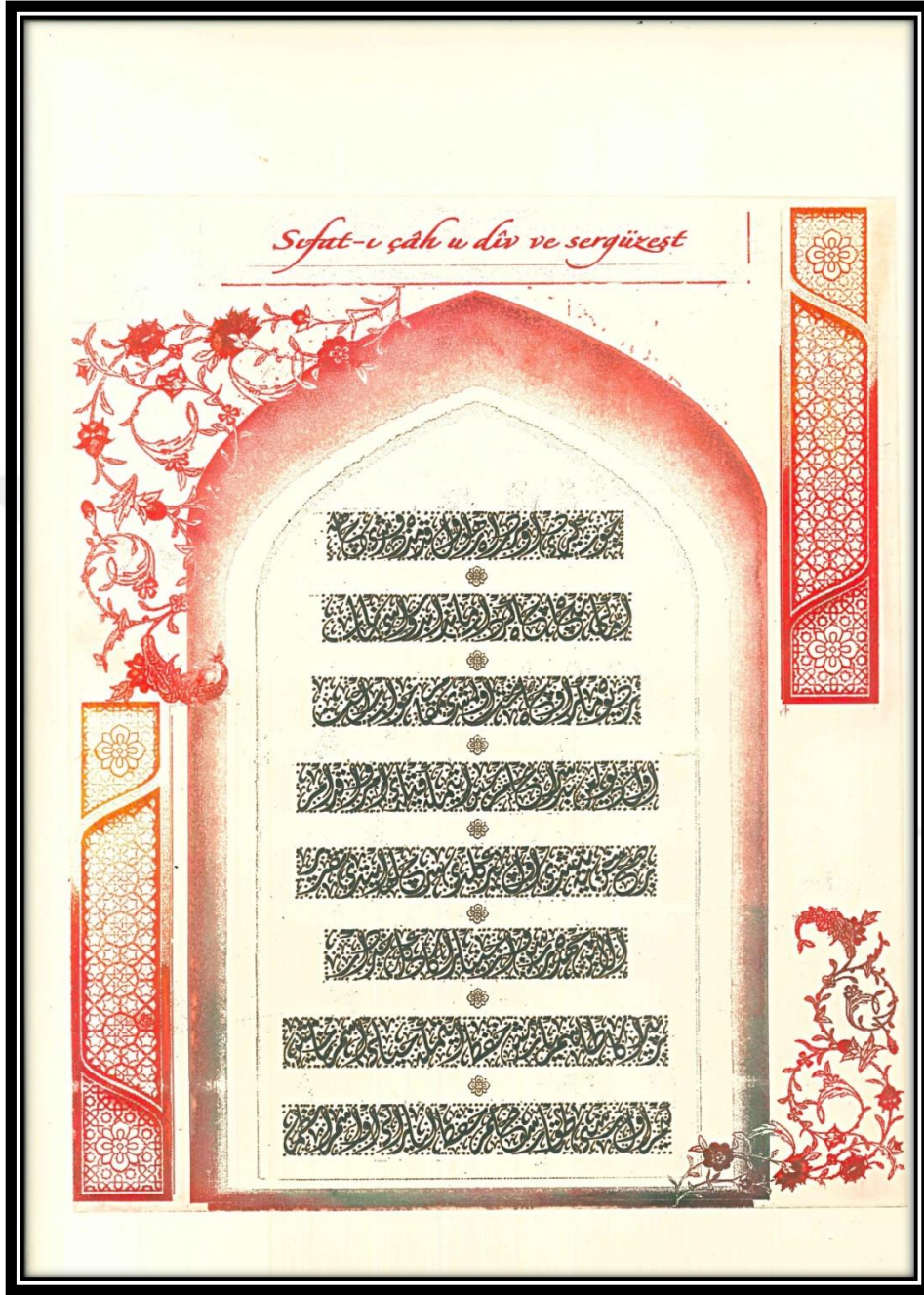
⁷¹ A.g.k., s., 93, 94, 96, 97

ESER 6.1.- “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÛZEŞT” gravür baskı

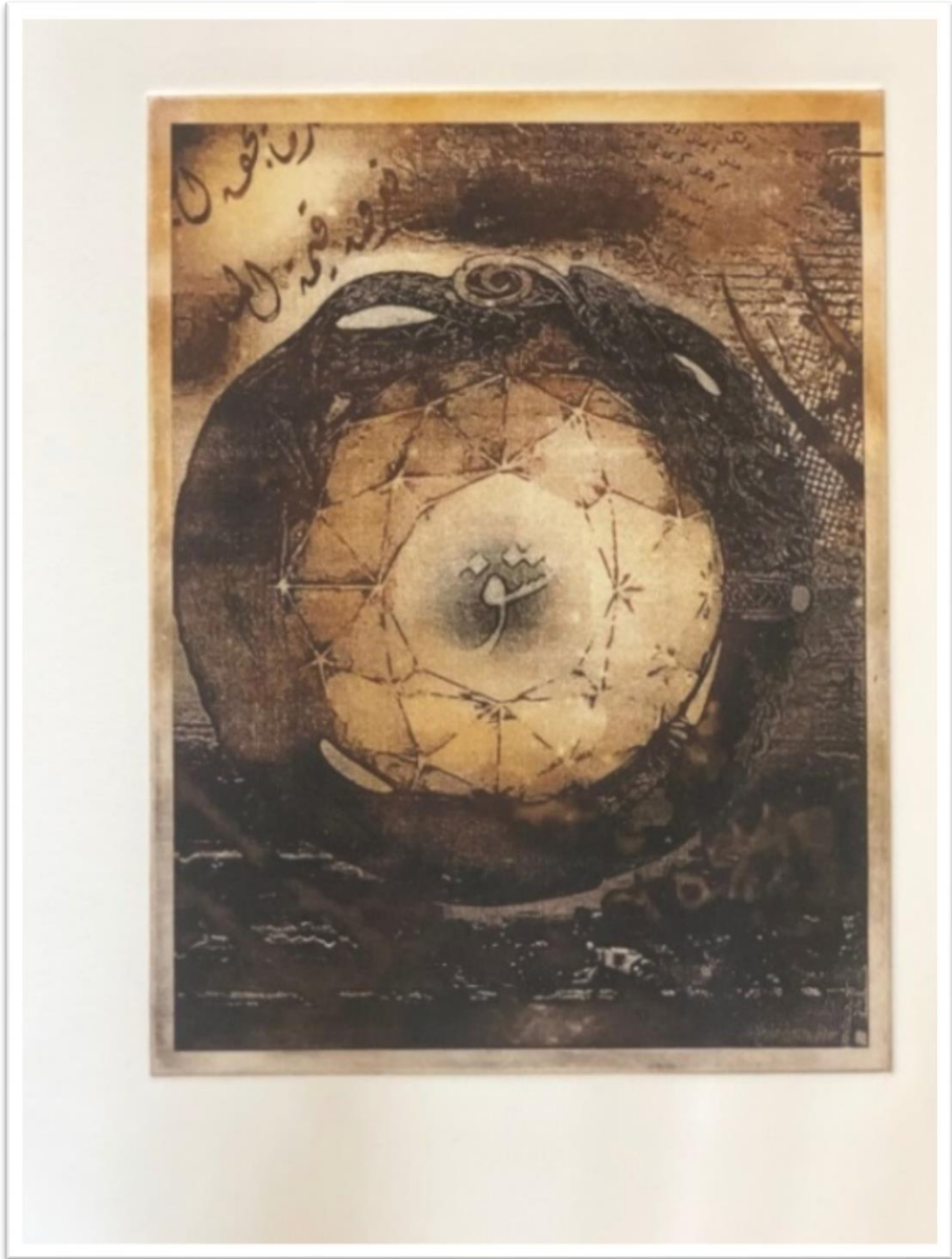
ESER 6.2.- “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT” çinko plaka

ESER 6.3.- “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT” varyasyon gravür baskı

ESER 6.4.- “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT” monokrom gravür baskı

ESER 6.5. – “SIFAT-I ÇÂH U DÎV VE SERGÜZEŞT” – Renkli gravür baskı

6.5. ESERİN ANALİZİ

Eser 6.1.- plakada beyit uzunluğu açısından sadeliğe gidilmiştir. Plaka üzerinde sol ve sağ alt köşelerde ufak yaprak motifi kullanılmıştır. Kenar çerçeve; iki iplik geçme ile de dikdörtgen formu oluşturarak, alınlık yan duvar kısımları sıklaştırılmış yıldız biçimi ile dandanı meydana getirmiştir. Celî dîvânî sekiz beyitten oluşan hat mısralar arasındaki pençler alınlık kısmında kullanılan pençlerin devamı şeklindedir.

Gravür baskı resim çalışmasında ise, resmedilen biçim tasvirinde yola çıkan Aşk'ın ilk adımda kuyuya düşmesi ve Dev ile karşılaşması ve yolculuk esnasında gam harelereinden sonraki büyük kış çölünü geçerken çektiği ızdırap ile bütünlük sağlanmıştır. İkinci bir kuyuya düşerek Ejderha ile karşılaşması bölümleriyle beraber ele alınıp, ejderha büyük yılanın formu olarak tasvir edilmiştir. Efsaneye göre; **“yılan, kendi eceliyle ölmez, mutlaka başka biri tarafından öldürülmüş; 100 yıl yaşayan yılanlar ise ejderha olurmuş; yılan ejderhaya dönüşünce ağzından ateş saçar, nefesiyle diğer mahlukları sömürüp yutarmış, o zaman melekler onu kaldırıp Kaf Dağı'nın arkasına atarlarmış, ejderha denilen bu hayvanın daha sonra başı çoğalır ve ayakları çıkarmış”**.⁷²

Resimsel çalışmada kullanılan monokrom tekniği ile rengin aktiflik-pasiflik olarak rolü de değişmiştir. Yuvarlak biçimde, ana eksen üzerinde merkezde aşk kelimesinin sisli görüntüsü etrafını çevreleyen küçük üçgen biçiminde odacıklar ve çevresindeki dikenli teller, çıkılan yolculukta sıkıntıların habercisidir. Kuyunun karanlık ve kasvetli anlatım tarzı yanında dev ve ejderhanın pulları süsleme ve motif zenginliği olarak kullanılmıştır.

⁷² Pala, İ., (1989), Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı

7.ESER

7.1. ESERİN ADI: “GÜZEŞTEN- İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM”, ⁷³

7.2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

7.3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48 cm ve 39x27 cm

7.4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel eserlerin “Güzeşten i Aşk ez harâbe-i Gam” (1323-1480) ⁷⁴ yani Gam Harabeleri anlatılmaktadır.

“Üftâdeliğe gam oldu munzam Düştü yoluna harâbe-i gam”
“Ol râh ki zikri geçmiş idi Her gâm- ı megaak-i nâ-ümîdî”
“Bir pîre-zen etmiş anda me’vâ Câdû-yı mahûfî dîv-sîmâ”
“Bâz etdi Sühan der-i hitâbı Bu tarz ile verdi kim cevâbı”
“Feryâdına yetdi Hüsn-i yektâ Bir tığ-i mücevher etdi ihdâ”
“Hem bir dahi bir semend-i dil-keş Etdi sana tuhfe ol perî-veş” ⁷⁵

ANLAMI

“Düşkünlüklerine bir de gam eklendi.Yollarına Gam harebesi çıktı”

“Evvelce bahsettiğimiz bu yolun her yanı ümitsizlik çukurları ile doluydu”

“Bir kocakarı oraya yerleşmişti, Dev yüzlü korkunç bir cadı”

“Sühan sohpet kapısını açarak şöyle cevap verdi”

“Biricik Hüsnün senin feryadına yetişti ve sana bir mücevher kılıç (tig) hediye etti”

“O peri gibi güzel sana güzel bir de at (Aşkar) hediye etti”. ⁷⁶

⁷³ Abdülbâki Gölpinarlı, Hüsn ü Aşk, Şeyh Galib, s., 115

⁷⁴ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, s., 273, 274, 295, 297,301

⁷⁵ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, s., 273, 274, 295, 297,301

⁷⁶ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, s., 273, 274, 295, 297,301

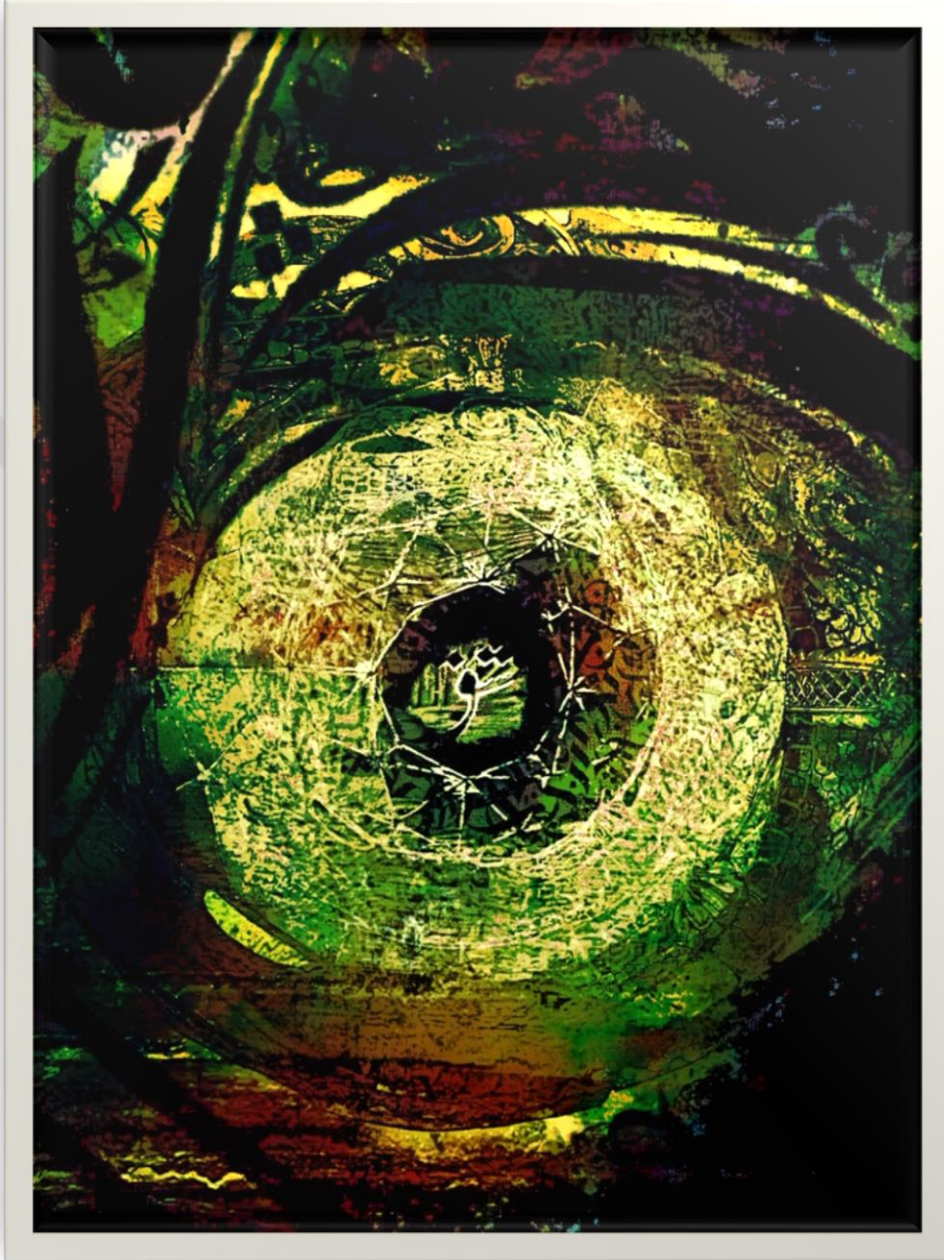
ESER 7.1. – “GÜZEŞTEN İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM” gravür baskı

ESER 7.2. – “GÜZEŞTEN İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM” varyasyon gravür baskı

ESER 7.3. – “GÜZEŞTEN İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM” gravür baskı

ESER 7.4. – “GÜZEŞTEN İ AŞK EZ HARÂBE-İ GAM” gravür baskı

7.5. ESERİN ANALİZİ

Gam harabeleri denilen yer, Şeyh Galib tarafından masalsi bir gece ve kış mevsimi olarak tasvir edilmektedir. 46 beyitten meydana gelen bu kısım; gam harabeleri ile at ve kılıç sembolleri çalışmalarımızın diğer kapılarını oluşturmaktadır. Adı geçen eser 7.1. ve 7.2. kapı, seyr ü süluk yolculuğunun akıl kapısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Aşk, bulunduğu yerin bir ova olduğunu, ancak büyü ve kimya ile şehrin kendisine öyle görüldüğünü anlar.

“Gam harabelerine yolculuk kapısı” sağ ve sol sütunlarda birbirine girift ve örme şeklinde Selçuklu dönemi tezyinatı ile gösterilmiştir. Sağ alt ve sol üst kısımdaki sarmaşık şeklindeki farklı boyutlardaki karmaşık tezhipler, karşılaşılan evham kaosunu anlatmaktadır. Çünkü Şeyh Galib, gam harebelerindeki eziyetli yolculuk sırasında korku alemini; cadı, dar ağacı, mancınık , kazan ve katran gibi imgelerin yarattığı korku platosu olarak kurgulamıştır. Devlin işkencelerine maruz kalan ve gücü tükenen Aşk’ın, Allah’a yalvararak yardım istediğinde bulunması ile hikayeye katılan at ve kılıç, biçimsel form anlayışı ile net anlaşılır bir şekilde izleyici ile buluşturulmuştur. Hüsn’ün Sühan aracılığı ile Aşk’a gönderdiği gül renkli sülün gibi bir at ve kılıç ile gam harabeleri geçilir.

Eserdeki dikey, yatay ve diagonal biçimler kompozisyonun teşkilinde karşıtlıkların kenarlara yığılması şeklinde tasarlanarak, benzeşme ve yabancılaşma etkisi ile tasarlanan at, kılıç ve kamış figürleri öne çıkmaktadır. Bu figürler bütüne bağlı olmakla birlikte bağımsızlıklarını buldukları yerlerde sürdürürler. Figürlerin düzenlenmesi; at başının harfler ile kompozisyonu, kılıç kurgusu ile kamışların bir arada toplanması, sanatçının muhayyilesini resmederken kullandığı özgün ifade tarzını vurgulamaktadır.

8. ESER

8.1. ESERİN ADI: “DER SIFAT-I TÎG, DER SIFAT-I ESB”⁷⁷

8.2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

8.3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48 ve 39x27

8.4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel eserlerin sekizincisinde “Der Sıfat-ı Tîg, Der Sıfat-ı Esb” (1549-1586)⁷⁸ yani kılıç ve at anlatılmaktadır.

“Çıkdı yolu üzre şimdi nâgâh	Ol kulzüm-i âteş-i ciger-gâh”
“Mûmdan gemiler edip hüveydâ	Kılmış niçe dîv o bahri me’vâ”
“Keştî velî nahl-i sûra benzer	Kâlibedi sürh şu’le-peyker”
“Gûyâ ki cezîre-i felâket	Pür-sûz-ı belâ kızıl kıyamet”
“Aşkar süzülüp misâl-i ankâ	Ol âteşe girdi bî-muhâba” ⁷⁹

ANLAMI :

“Şimdi ansızın yolunun üzerine ciğer yakan ateş denizi çıkmışdı”

“Bir takım devler cinler mumdan gemiler yapıp o denizi dolaşıyorlardı”

“Gemi ama düğün ağacı gibi,kırmızı teknesi alev görünüşlü idi”

“Sanki bunlar birer felaket adası, birer bela ateşiyle, dolu kızıl kıyamettiler”

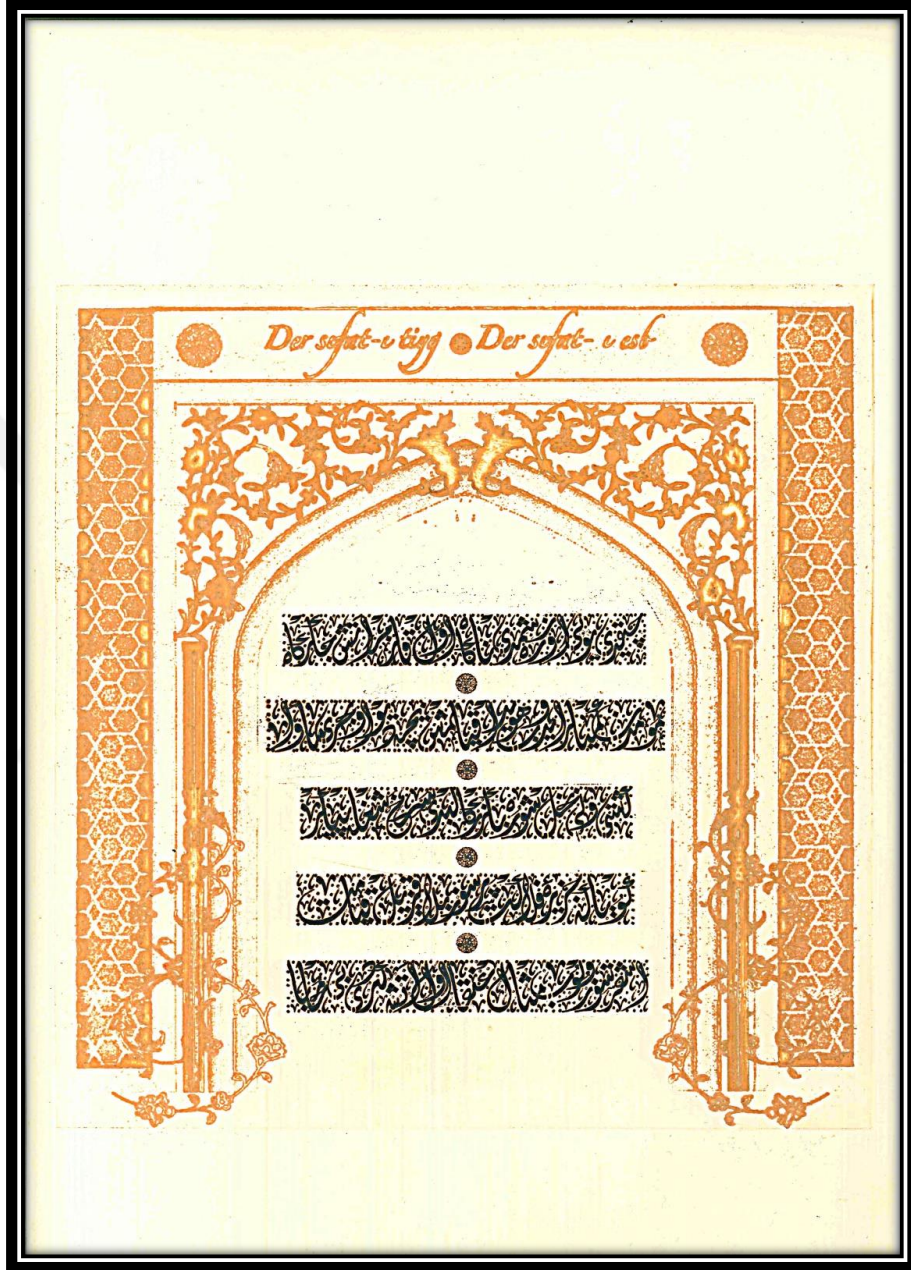
“Aşkar anka gibi süzülüp korkusuzca o ateşe girdi”⁸⁰

⁷⁷ Abdülbâki Gölpinarlı, Hüsn ü Aşk, Şeyh Galib, s., 109, 111

⁷⁸ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, s., 312, 317

⁷⁹ Okay ORHAN, Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk, s,312

⁸⁰ A.g.k., S., 317

ESER 8.1. – “DER SIFAT-I TÎĞ, DER SIFAT-I ESB” gravür baskı

ESER 8.2. – “DER SIFAT-I TÎG, DER SIFAT-I ESB”- monokrom gravür baskı

ESER 8.3. – “DER SIFAT-I TÎG, DER SIFAT-I ESB”- renkli gravür baskı

8.5. ESERİN ANALİZİ

46 beyitten meydana gelen bu kısım; at ve kılıç sembolleri çalışmalarımızın diğer kapılarını oluşturmaktadır. Adı geçen eser 7.1. ve 7.2. deki gibi eser 8.1, de seyr ü süluk yolculuğunun akıl kapısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Aşk, bulunduğu yerin bir ova olduğunu, ancak büyü ve kimya ile şehrin kendisine öyle göründüğünü anlatır.

“Der Sıfat-ı Tîg, Der Sıfat-ı Esb yolculuk kapısı” sağ ve sol sütunlarda birbirine girift ve örme şeklinde Selçuklu dönemi tezyinatı ile gösterilmiştir. Sağ alt ve sol üst kısımdaki sarmaşık şeklindeki farklı boyutlardaki karmaşık tezhipler, karşılaşılan evham kaosunu anlatmaktadır. Çünkü Şeyh Galib, gam harebelerindeki eziyetli yolculuk sırasında korku alemini; cadı, dar ağacı, mancınık , kazan ve katran gibi imgelerin yarattığı korku platosu olarak kurgulamıştır. Devlin işkencelerine maruz kalan ve gücü tükenen Aşk’ın, Allah’a yalvararak yardım istediğinde bulunması ile hikayeye katılan at ve kılıç, biçimsel form anlayışı ile net anlaşılır bir şekilde izleyici ile buluşturulmuştur. Hüsn’ün Sühan aracılığı ile Aşk’a gönderdiği gül renkli sülün gibi bir at ve kılıç ile gam harabeleri geçilir.

Eserdeki dikey, yatay ve diagonal biçimler kompozisyonun teşkilinde karşıtlıkların kenarlara yığılması şeklinde tasarlanarak, benzeşme ve yabancılaşma etkisi ile tasarlanan at, kılıç ve kamış figürleri öne çıkmaktadır. Bu figürler bütüne bağlı olmakla birlikte bağımsızlıklarını buldukları yerlerde sürdürürler. Figürlerin düzenlenmesi; at başının harfler ile kompozisyonu, kılıç kurgusu ile kamışların bir arada toplanması, sanatçının muhayyilesini resmederken kullandığı özgün ifade tarzını vurgulamaktadır.

9. ESER

9.1. ESERİN ADI: “RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI
ÂTEŞ”⁸¹

9.2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

9.3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48 cm ve 39x27 cm

9.4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel eserlerin dokuzuncusunda “Resîden -i râh-ı û be deryâ -yı âteş (1549-1586)”⁸² yani Ateş Denizi anlatılmaktadır.

“Çıkdı yolu üzre şimdi nâgâh

Ol kulzüm-i âteş-i ciger-gâh”

“Mûndan gemiler edip hüveydâ

Kılmış niçe dîv o bahri me’vâ”

“Keşfî velî nahl-i sûra benzer

Kâlibedi sürh şu’le-peyker”

“Gûyâ ki cezîre-i felâket

Pür-sûz-ı belâ kızıl kıyâmet”

“Aşkar süzülüp misâl-i ankâ

*Ol âteşe girdi bî-muhâba”*⁸³

ANLAMI :

“Şimdi ansızın yolunun üzerine ciğer yakan ateş denizi çıkmışdı”

“Bir takım devler cinler mumdan gemiler yapıp o denizi dolaşıyorlardı”

“Gemi ama düğün ağacı gibi,kırmızı teknesi alev görünüşlü idi”

“Sanki bunlar birer felaket adası, birer bela ateşiyle, dolu kızıl kıyamettiler”

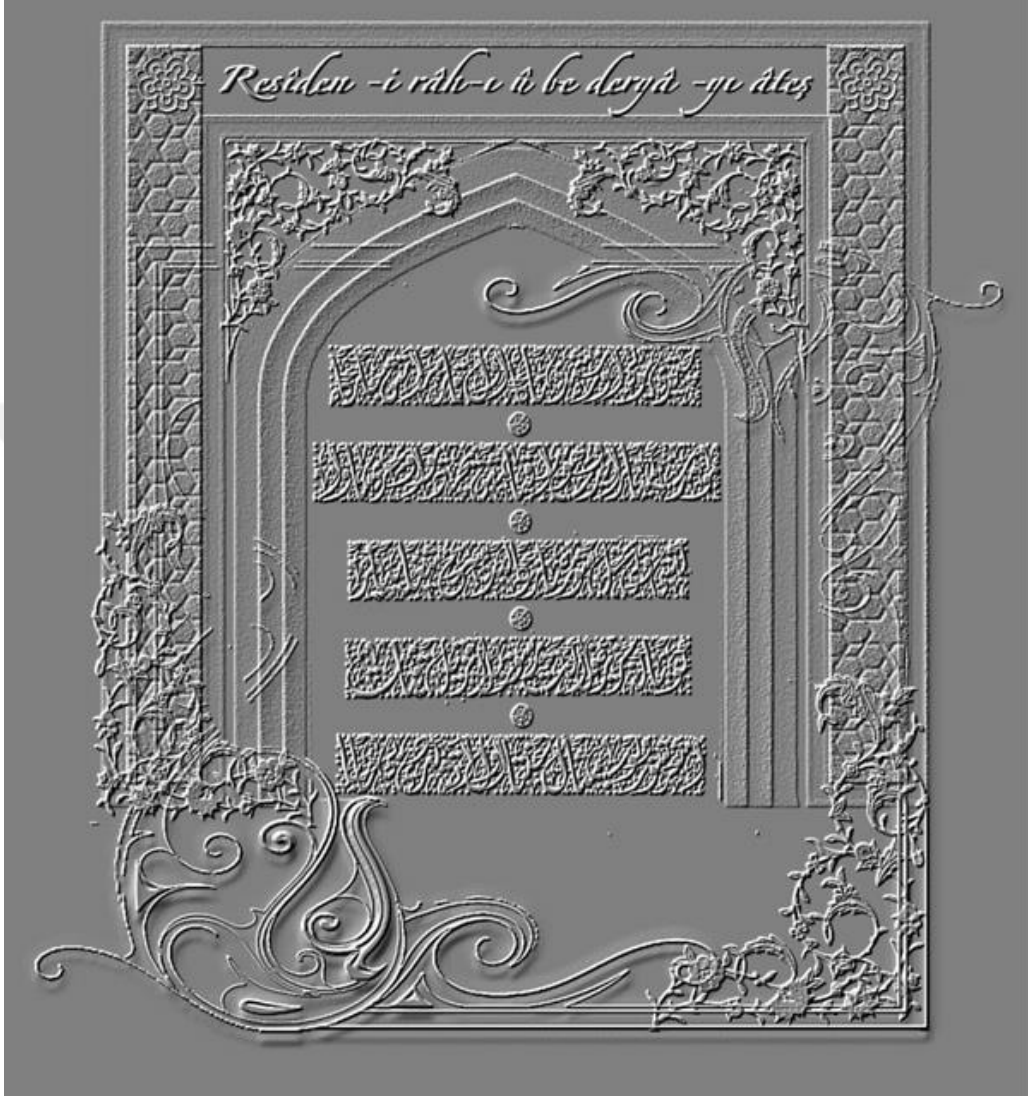
“Aşkar anka gibi süzülüp korkusuzca o ateşe girdi”⁸⁴

⁸¹ Okay ORHAN,Ayan HÜSEYİN, Hüsn ü Aşk,,312

⁸² A.g.k., s., 312, 317

⁸³ A.g.k., s., 312, 317

⁸⁴ A.g.k., s., 312, 317

ESER 9.1. – “RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTES” – Çinko Plaka

ESER 9.2. – “RESÎDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ”

ESER 9.3. – “RESİDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ”- Monokrom

ESER 9.4. – “RESİDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ”- Renkli gravür baskı

ESER 9.5. – “RESİDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ”- monokrom gravür baskı

ESER 9.6. – “RESİDEN -İ RÂH-I Û BE DERYÂ -YI ÂTEŞ”- Renkli gravür baskı

9. 5. ESERİN ANALİZİ

“Şeyh Galib’in Kalb Ülkesi’ne gitmek için geçmek zorunda olduğu deniz ateşler içindedir. Bu ateş denizi; içinde devler, gulyabaniler, mumdan gemiler barındıran cehennem bir alev kütesine sahiptir. Masal unsuru olarak değerlendirilen bu imgeler içinde Şeyh Galib’in ateş denizi, onun ruhundaki ateşli çalkantıların bir dışa vurumudur. Gulyabaniler, devler ya da her an erimeye hazır mumdan gemiler Galib’in ızdırabının temsilidir.”⁸⁵

Bu kısımdaki çalışmalarda, önümüzde dümdüz açılan bir sahne yerine, bir zaman içinde geçen olaylar resmedilmeye çalışılmıştır. Çalışmalarda eriyen mumla denizi tasvir eden çizgilerin birleştiği noktaları resmin alt kenarına yerleştirmek suretiyle, dikkatlerin yukarıdaki kısma çekilmesi planlanmıştır. Bu sahnede gözün takibe zorlandığı diyagonal istikamet, resmin içinde birbirinin benzeri çizgilerle harmanlanarak yaratılan görselliğin etkisi artırılmaya çalışılmıştır. Biçimler ile figürlere verilen hareketlilik sahnedeki canlılığı daha da artırmaktadır. Bu harekete mukavemetleri dolayısıyla dikey çizgiler daha kuvvetli görünmektedir. Bu sebeple çalışmadaki dikey mum, çevresindeki kaynaşmanın bile sarsamadığı görsel bir kuvvette sahiptir.

Benzer şekilde, gemi biçimlerinin gövdelerini silüetler olarak görürüz, ama gemi mahiyetini asıl çizgilerin hareketlerinden algılarız. Anlatılmak istenen, çizgideki ifade imkânlarının anlaşılabilirliği, bütüne ve detaya bakıştaki zengin görme alışkanlığı ile orantılıdır.

⁸⁵ ŞENER, Demirel , Hüsn ü Aşk da Teşbih Unsurları

10. ESER

10.1. ESERİN ADI: “RESÎDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN”⁸⁶

10.2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

10.3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48cm ve 39x27cm

10.4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel çalışmaların onuncusunda Resîden-i Aşk be sâhil-i Çin (1604-1774) yani Çin sahilleri anlatılmaktadır.

<i>“Bir sâhile erdi kim güzârı</i>	<i>Firdevs riyâzının bahârı”</i>
<i>“Kim duhter-i şâh-ı Çin o hûn-rîz</i>	<i>Bu bâğa gelir çü subh-ı gül-bîz”</i>
<i>“Ol duhterin adı Hüşrübâ’dır</i>	<i>Âdem-küşdür perî-likâdı”</i>
<i>“Zâtü’s-suver’e varırsın elbet</i>	<i>Eyler seni mübtelâ-yı mihnet”</i>
<i>“Hem kal’a hem ol zemîn yandı</i>	<i>Hem duhter-i şâh-ı Çin” yandı”</i> ⁸⁷

ANLAMI :

“Yolu bir kıyıya erişti ki burası cennet bahçelerinde bahar gibiydi”

“Çin padişahının kan dökücü kızı, güller açan sabah gibi bu bahçeye gelirdi”

“O kızın adı Hüşruba (akıl alan)dır.Peri yüzlü ,insan katilidir”

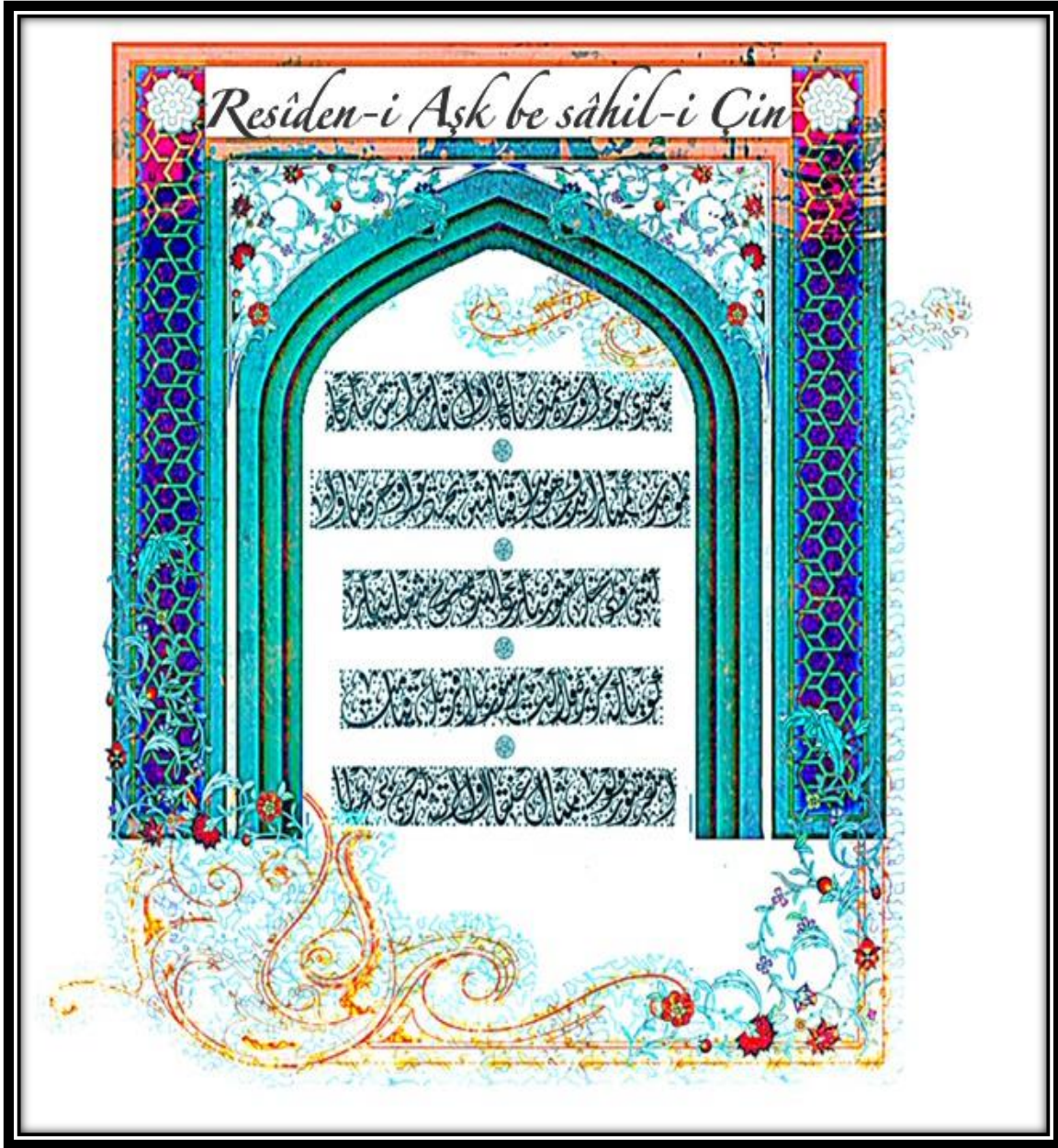
“Oradan Zâtü’s –süver’e varırsın elbet.Seni sıkıntıya düşürürler”

“Hem kale, hem o yer hem de Çin padişahının kızı yandı”⁸⁸

⁸⁶ OKAY Orhan, AYAN Hüseyin, Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk 321

⁸⁷ A.g.k., s., 321, 326, 351

⁸⁸ A.g.k., s., 321, 326, 351

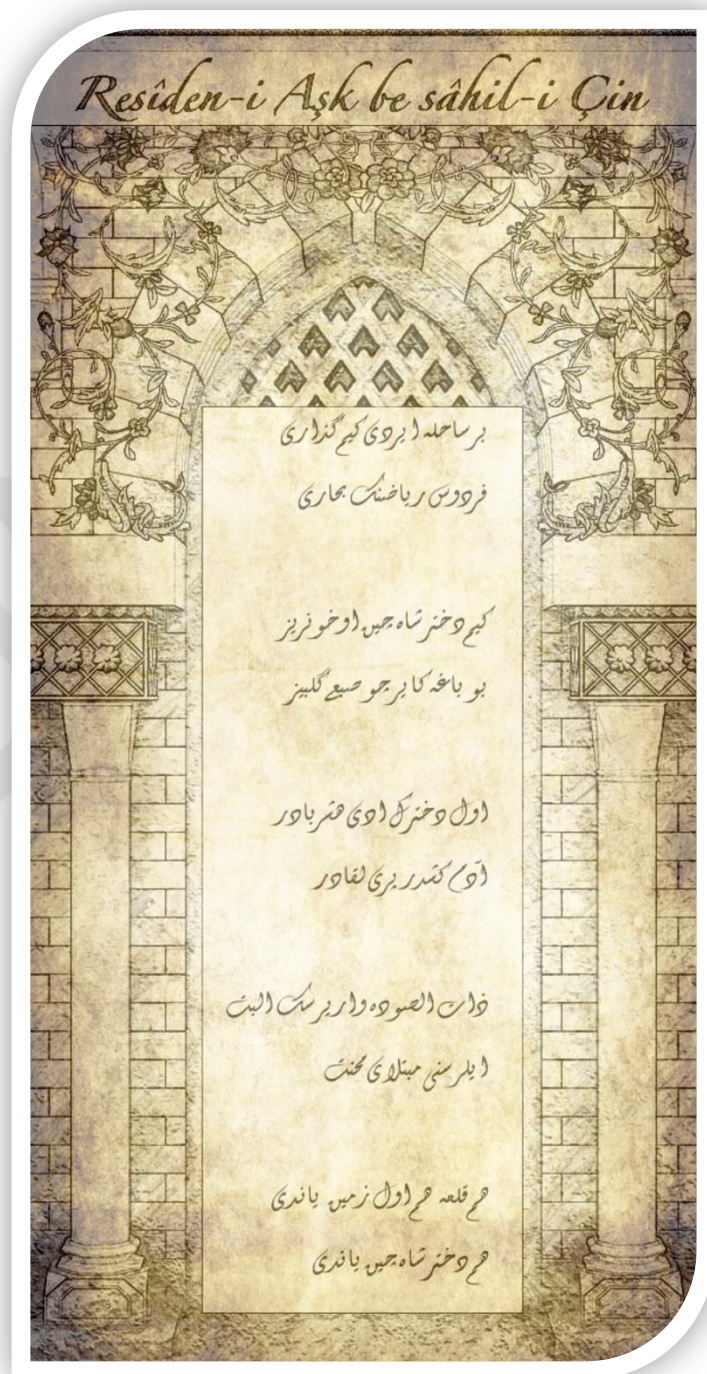
ESER 10.1. – “RESÎDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN” gofre, gravür baskı

ESER 10.2. – “RESİDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN” – monokrom gravür baskı

ESER 10.3. – “RESİDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN” – Renkli gravür baskı

ESER 10.4. – “RESÎDEN-İ AŞK BE SÂHİL-İ ÇİN” -(varyasyon)

10. 5. ESERİN ANALİZİ

Aşkın yolu cennet bahçelerinin baharını andıran Çin sahiline varmıştır. Bu sahilde Aşk Hüsn e duyduğu özleyiş ile bir sınava girer. Bu kapı güzellik ile sınanma sınavıdır. Çalışmanın bu bölümü masal imgeleri ile süslü kuyu, kar çözü, dev, cadı, ejderha, ateş denizi, at ve kılıç sahnelerinin tekrarını içerirken, bulunduğu kurgusal mekanın sanatçının oluşturduğu görsel sahne ile Şeyh Galib'in ifade ettiği Zatü's süver kalesini andırır.

Gravür resim çalışmasındaki sağ köşedeki ay formu Aşk'ı, üzerindeki hale ise Hoşruba'yı simgeler. Aşk Hoşruba'yı Hüsn e benzettiği için ona kanar ve kendi dünyasına hapseder. Tasvir edilen dört tarafı denizlerle çevrili ve kapısı olmayan kale, bir gemi formunda tasarlanmıştır. Hoşruba, bir hale içinde Aşk'ı hapsetmiş olarak, Zatü'ssüver kalesi de her tarafı beyitler karmaşası içine çekilerek yok olacak bir gemi şeklinde tasvir edilmiştir. Aşk'ın içinden çıkılmaz bir sıkıntıya girmesi, isyan etmesi, kurtulma için af dilemesi ve yalvarışı bu beyitler karmaşası içinde anlatılmak istenmiştir.

Sanatçının beyitler ile ilgili olarak hayal ettikleri ve zihnindeki yansımalar, soyut bir şekilde “ mekân-obje, karşıtlık-açılım, renk-renk karşıtlığı, belirlilik-belirsizlik, motifler-süsler”⁸⁹ öğelerini kullanılarak tasvir edilmeye çalışılmıştır. Resimlerde her imge bütüne tam bağlı olmakla birlikte bir yandan da bağımsızlığa sahip olmaya çalışır.

⁸⁹ ÖZTOPÇU, H.Avni, **Kurgusal Mekan**, B.k.z, Bayezid, Ayşe Fethiye, **Resimde Işık Etkileri**, Tez (Yüksek Lisans) -- İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

11. ESER

11.1. ESERİN ADI: “BE HOD ÂMEDEN-İ AŞK”⁹⁰

11.2. ESERİN TEKNİĞİ: Gofre plaka ve hat gravür baskı

11.3. ESERİN BOYUTLARI: 38x48 cm ve 39x27 cm

11.4. ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel çalışmaların onbirincisinde “Be hod âmeden-i Aşk (1980-1992”) yani Aşk ın gönül perdesinin açılışı anlatılmaktadır.

<i>“Bir perde açıldı nâ-be-hengâm</i>	<i>Aşk oldu tehayyür ile sersâm”</i>
<i>“Bir hâl-i garîb oldu peydâ</i>	<i>Kim eylemez idi hiç hûlyâ”</i>
<i>“Kim Gayret ü Hayret ile İsmet</i>	<i>Geldiler ana berây-ı hizmet”</i>
<i>“Hem dahi Sühan o pîr-i enver</i>	<i>Mollâ-yı Cünûn da besberâber”</i>
<i>“Bi’lcümler neşât-ı câvidânî</i>	<i>Envâ’-ı surûr u şâdmânî”⁹¹</i>

ANLAMI :

“Birdenbire bir perde açıldı ve Aşk hayretten şaşkına döndü”

“Hiç hayaline gelmeyen garip bir hal ortaya çıktı”

“Gayret, Hayret ve İsmet hizmet etmek için ona doğru geliyorlardı”

“O nurlu ihtiyar Sühan ve Molla Cünün da onlar ile beraberdi”

“Hepsi ebedî neşelerdir. Sevinç ve memnuluk çeşitleridir.”⁹²

⁹⁰ GÖLPINARLI Abdülbâkî, s.137

⁹¹ OKAY Orhan, AYAN Hüseyin, Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk381

⁹² A.g.k., s. 383

ESER 11.1. – “BE HOD ÂMEDEN-İ AŞK”renkli gravür baskı

ESER 11.2. – “BE HOD ÂMEDEN-İ AŞK” monokrom gravür baskı

11.5. ESERİN ANALİZİ

Hüsn ü Aşk mesnevîsinde, asıl kahramanlarının yanında hikâyede anlatılan önemli bazı şahıslar da vardır. Aşk'ın yanında Sühan ve Gayret; Hüsn'ün yanında ise dadısı İsmet bulunur.

Hüsn ü Aşk'ta Aşk'tan sonraki en belirgin kahraman Sühan'dır. Sühan, mesnevînin 686. beyitinden itibaren hikâyeye dâhil olur ve hikâyenin bitimine kadar Aşk'a en zor durumlarda yardım ederek yol gösterir. Sühan'ın mesnevîdeki en önemli fonksiyonu, Aşk ne zaman hata yapsa ya da zor durumda kalsa onun yardımına koşturmasıdır.

Aşk, Çin padişahının kızı Hoşruba'ya esir düşünce, Sühan dudu kuşu, bülbül ve sülün şekline girerek zayıflayan Aşk'ın yeniden kuvvet kazanmasına yardımcı olur. Hikâyeye bitince de olup biteni yorumlayan yine Sühan'dır.

Sühan öyle bir ihtiyardır ki, 2101 beyit boyunca Galib'in dilinden düşmeyen yol gösterici melek yüzlü bilge kişi ve her söylediği söz bir ihsan, bir himmetir. Elinde asası, uzağı gören erdemli kişidir.

Sanatçıda yaratmış olduğu etkiden dolayı ve mesnevîde birçok yerde olduğu gibi bu çalışmada Sühan, kuş formundaki figür ile tasvir edilmiştir. Kuş formu tasarlanırken fondaki çizgisel değerlerin biçimlerinin yoğun olması Sühan'ın bilgili bir alim olduğunu gösterirken, kahverenginin tonları ağır başlılığı ve yolculuk sırasında çekilen ızdırapları anlatmaktadır. Fondaki koyu lekesel biçimler belirsizliği vurgulamaktadır. Genelde belirliliği çok kolay anlaşılır bulan izleyici, daha çapraşık görsellerin çözümünü arar. Gravür baskı çalışmalarının genelinde belirlilik, biçimlerin görünürlüğünde kalmıştır. Bütün olarak izlendiğinde, anlamda bir belirsizlik vardır. Burada söz konusu olan, önünde sonunda çözümlenebilecek bir bilmecenin daha da zorlaştırılması değil, tersine, daima yoruma açık, belirsiz bir tarafın kalması uğraşısıdır. Bu belirsizlik görevi, tek tek biçimlerin görünürlüğüne değil, bileşimin bütündeki anlamına verilmiştir. Bu çalışmalarda, Mesnevîde anlatılan sahneleri doğadan soyutlanmış elemanlar olarak zihnimde canlandırdığım gibi resmetmeye çalıştım.

12. ESER

12.1) ESERİN ADI: “HAKİKAT-İ HÂL VE HÂTİME-KİTÂB”⁹³

12.2) ESERİN TEKNİĞİ: Digitalart

12.3) ESERİN BOYUTLARI: 50x35 cm

12.4) ESERDEKİ METİN VE ANLAMI

Görsel çalışmaların onikincisinde “Hakikat-i hâl ve hâtıme-i kitâb” yani hikâyenin sonu resmedilmektedir.

(“Kim Aşk Hüs(ü)n’dür ayn-ı Hüsn Aşk Sen râh-ı galatda eyledin meşk” (1999)

“Fîlvâki’ alıp o şâhı Hayret Açıldı sürâdıkât-ı vuslat” (2006)

“Buldu bu mahalde kıssa pâyân Bundan ötesi değil nümâyân” (2007)

“Sad şükr ola Hayy-i lâ-yemût’a Kim erdi söz âlem-i sükûta” (2009)

“Gâlib bu cerîde-i cefânın Târîhi olur hitâmuhu’l-misk” (2041))⁹⁴

ANLAMI:

“Gerçekte Aşk Hüsn dür, Hüsn de Aşk tır, Sen hep yanlış yolda yürüdün”

“Gerçekten de Hayret O şah ı alınca, vuslat perdeleri açıldı”

“Hikâye burada son buldu. Bundan sonrası göze görünmüyor”

“Ölümsüz olan hayat verici Allah’a çok şükür ki, söz sükut alemine vardı”

“Galip bu ızdırap kitabının tarihi onun mükemmel bir şekilde sona erişidir.”⁹⁵

⁹³ OKAY Orhan, AYAN Hüseyin, Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk, 389

⁹⁴ A.g.k., s. 384, B.k.z., GÖLPINARLI Abdülbâkî, s. 144

⁹⁵ A.g.k., s. 384, 385, 386, 387, 392

ESER 12. – “HAKİKAT-İ HÂL VE HÂTİME-İ KİTÂB” digitalart

12.5. ESERİN ANALİZİ

Çalışmaların son kapısı ise özellikle resmedilmemiştir.

Özenle ve sebat edilerek yapılan görsel çalışmalar yazılarak anlatılamaz. Buraya değin yazılanlar, hali hazırdaki sanat anlayışım ile bu çalışma kapsamında ortaya konan görsel eserlerin söz ile açıklanmasının çabasıdır.

Bu eserler, benim için ilerideki yeni yolculuklarımın habercisi niteliğini taşımaktadır.

Eyâ ! Ayşe bu Hüsn ü Aşk ‘ın cefâ-yı tasviri

Bitmez “ Hitâmuhu’l – misk” ile olsa bile...

KAYNAKÇA

ALPARSLAN, Ali, Şeyh Galib, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988.

AKSOYAK, İsmail Hakkı, “Divan Şiirinin Dili İmparatorluk Dilidir”, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/5 Summer 2009, s. 1-18).

ANNEMARİE Schmiel, Tasavvufun Boyutları (Çev:) Tasavvufun Boyutları, İstanbul, 1982, s.93.

AKSAN, Doğan, Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim) 3, Ank, TDKYay, 1982.

AKSOY, Doğan, şiir Dili ve Türk şiir Dili (Dilbilim Açısından Bakış), Ankara, Arkadaş kültür Merkezi,1993.

AKSOY, Ö. A. Atasözü ve Deyimler Sözlüğü, 2 Deyimler Sözlüğü, İstanbul, İnkılâp, 1988.

AKSOY, Ömer Asım, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1, İstanbul, İnkılâp Kitapevi, 1991.

AKTAŞ, Ş. (1983). Roman Olarak Hüsn ü Aşk. Türk Dünyası Araştırmaları, 27, s. 94-108.

AKTAŞ, Ş. (2005). Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş. Ankara: Akçağ Yayınları.

BAYEZİD, Ayşe Fethiye, Resimde Işık Etkileri, Tez (Yüksek Lisans) -- İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997

CEBELİOĞLU, E. (2009). Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü. İstanbul: Ağaç Kitapevi Yayınları.

DOĞAN, Ahmet, “Hüsn Aşk“ta imgeler”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:16, S:1, Elazığ, 2006, s. 109-119.

DOĞAN, Mehmet, Şeyh Galib“in Hüsn ü Aşk“ında Masal Etkileri, Fatih Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2005.

ECE, S. (1996). Tahkiye Açısından Haşimî'nin Mihr ü Vefa Mesnevisi (Transkripsiyonlu Metinİnceleme). Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ECE, S. (2012). Hüsnüne Aşk Olsun, Erzurum: Fenomen Yayıncılık.

EREN, A. (2010). Hüsn ü Aşk Tasvirlerinde Gül. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research, Volume 3 / 11 Spring 2010.

GENÇ, İlhan HÜSN Ü AŞK KAHRAMANI AŞK'IN MANEVÎ YOLCULUĞUNUN RETORİK BOYUTU

GOLDMANN, L. (2005). Roman Sosyolojisi (çev. Ayberk Erkey), Ankara: Birleşik Yayınevi.

GÖLPINARLI, A. (1971). Şeyh Galib Divanı'ndan Seçmeler.1000 Temel Eser, MEB Yay. İstanbul.

GÖLPINARLI, A. (1968). Şeyh Galib ,Hüsn ü Aşk ,Altın kitaplar yayınevi.

HOLBROOK, Victoria R. , Aşkın Okunmaz Kıyılarında, İst., 1998, s.191-94. 22

HOLBROOK, V. (1999). Alegorinin Ölümü, Hüsn ü Aşk'ın Özgünlüğü. Osmanlı Divan Şiiri

HOLBROOK, Rowe Victoria, Aşkın Okunmaz Kıyıları: Türk Modernitesi ve Mistik Romans, Çevirenler: Erol Köroğlu, Engin Kılıç, İstanbul, İletişim, 1998.

HOLBROOK, Victoria Rowe, "Alegorinin Ölümü, Hüsn ü Aşk'ın Özgünlüğü", Osmanlı Divan Şiiri Üzerine Metinler, Hz. Mehmet Kalpaklı, İstanbul, YKY, 1999, s.409.

HOLBROOK, Victoria, "Mazmun mu Klişe Yoksa Devralınmış Mazmun Kavramı mı? Galib'in Hayalinde Renk ve Yorumu", Şeyh Galib Kitabı, Yayına Hazırlayan, Beşir Ayvazoğlu, İstanbul, İstanbul Büyükşehir Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları, 1995, s. 131-141.

HOLBROOK,Victoria, Beauty And Love Şeyh Galib, The Modern Language Association of America,New York, 2005

HOLBROOK,Victoria, Hüsn ü Aşk, The Modern Language Association of America,New York, 2005

İÇLİ, A. (2010). Hüsn ü Aşk Mesnevisinde Dramatik Aksiyonu Oluşturan Değerler Üzerine Bir İnceleme. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 20, Sayı: 2, Sayfa: 57-78.

İPEKTEN, H. (2005). Eski Türk Edebiyatı, Nazım Şekilleri ve Aruz. İstanbul: Dergâh Yayınları.

KUNDERA, M. (2005). Roman Sanatı (çev. Aysel Bora). İstanbul: Can Yayınları.

KURNAZ, C. (2004). Eski Türk Edebiyatı. Ankara: Gazi Kitabevi.

LUKACS,G. (2007). Roman Kuram (çev. Cem Soydemir). İstanbul: Metis Yayınları.

MENGİ, M. (2003). Eski Türk Edebiyatı Tarihi. Ankara: Akçağ Yayınları.

NECDET,AHMET .Şeyh Galip

ÖZCAN, Ali Rıza. (2016-2018) Hat ve Tezhip Sanatı,T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı

ÖZTOPÇU,H.Avni.Kugusal Mekan yayınlanmış ders notları

Orhan OKAY-Hüseyin AYAN .HÜSN Ü AŞK .Dergah yayınları .

Orhan OKAY, “Galib Dede’nin Dramı” Şeyh Galib Kitabı, İstanbul, 1995, s.80, 81. 21

SADIK, M. (2000). Hüsn ü Aşk Şeyh Galip (Nesir Çevirisi). Ankara: Yenik Kuşak Kitabevi.

STEVICK, P. (2004). Roman Teorisi (çev. Sevim Kantarcıoğlu). Ankara: Akçağ Yayınevi.

Şeyh Galib (2011). Hüsn ü Aşk (Metin, Düzyazıya Çeviri, Notlar ve Açıklamalar) haz.

Muhammet Nur Doğan, İstanbul: Yelkenli Yayınevi.

TEKİN, M. (2008). Roman Sanatı 1(Roman Unsurları). İstanbul: Ötüken Neşriyat.

UÇ, H. (2006). Roman Eleştiri Terimleri. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

GÖLPINARLI, A , Hasan Ali Yücel klasikler dizisi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, VIII. Basım

YÜKSEL Sedit, Şeyh Gâlib,;Eserlerinin Dil ve Sanat Değeri, İstanbul, 1980, s.

ULUDAĞ, S. (2001). Tasavvuf Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Kabalcı Yayınevi. 2006.

ÖZGEÇMİŞ

Ayşe Fethiye Bayezid

İstanbul, Üsküdar'da doğdu. İlk öğrenimini Erenköy İlkokulu'nda, Orta öğrenimini Göztepe Ortaokulu ve Fenerbahçe Lisesi'nde tamamladıktan sonra, birinci Yüksek öğreniminin Lisans kısmını Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Bölümü'nde, Yüksek Lisans kısmını ise Marmara Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Görsel ve Çevresel Sanatlar Bölümü'nde tamamladı.

Daha sonra, farklı bir dalda 4 yıllık ikinci bir yüksek öğrenime devam ederek, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Geleneksel Türk Sanatları - Hat Bölümü'nden mezun olmuştur. Yine Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Eski Yazı (Hat) Yüksek Lisans Programını tamamlamıştır.

Resim konusunda Marmara Üniversitesi , İstanbul Teknik Üniversitesi ve Maltepe Sanat Galerisinde çeşitli kişisel ve karma sergilere katılmış, Marmara Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve Ayşe & Ercüment Kalmık Vakfı tarafından düzenlenen yarışmalarda ödüller almıştır.

Son yıllarda katıldığı sergiler :

- o Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2. Uluslararası Avrasya Türk Sanatları Kongresi - Nar Sergisi, 2015
- o Filistin-İrak-İran-Özbekistan-Suriye-Türkiye Karma Resim, Minyatür Ve Hat Sergisi Marmara Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Enstitüsü 2015
- o International Eressos Women's Festival, 2014
- o Artist 2014 - 24.Uluslararası Sanat Fuarı
- o Dünya Sanat Günü -2014, Niş Art Galeri
- o Yaratıcılıkta Evrensel İfade, Nisan -2014, Niş Art Galeri
- o Çizgi ve Rengin Dinamizmi, Mayıs 2014
- o Erguvan, İstanbul 2014 Sergisi
- o Rekreasyon Derneği Sergisi, 2014
- o Rekreasyon Derneği Sergisi, 2013
- o 25 Artistes - 125 Current Modern Expressions, Kasım 2011

Katıldığı diğer etkinlikler :

- o Educatürk Eğitim Fuarı ; İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü Stand Düzenlenmesi ve Sanat Yönetmenliği
- o T.E.B Ataşehir Anaokulu, Atatürk Anıtı Tasarımı Ve Uygulama Projesi Sorumluluğu
- o T.E.B Ataşehir Anaokulu, Çocuk Bahçesi Duvarları Resimlemesi (55 m2)
- o T.E.B Ataşehir Anaokulu, Çocuk Bahçesi; Kaydıracak Fil Tasarımı Ve Uygulaması
- o İstanbul Mövenpick Oteli, “Lobi” Ve “Kazan Restaurant” Bölümleri, Osmanlı Minyatür Uslubu Duvar Panoları Yapımı (1,7 X 16 m)
- o İstanbul Mövenpick Oteli, “Merhaba Çocuklar – 23 Nisan” Konulu Resim Çalışmaları
- o İstanbul Mövenpick Oteli, “Le Baron Restaurant” ve “Ziyafet Restaurant” Bölümleri, Oryantalist Minyatür Uslubu Duvar Panosu Yapımı (1.7 X 14 m)
- o Foça, Voodoo Beach Sanat Şenliği Pano Çalışması
- o İstanbul, Demirciköy ve Boyalıköy Sitelerinde duvar fresko pano yapımı
- o Porcan Bilgisayar Donanım Ve Yazılım A.Ş, Yapı İşleri Ve Dekorasyon Çalışmaları
- o Suadiye Beyaz Köşk, Duvar-Tavan Süslemeciliği Ve Dekorasyon Çalışmaları
- o 3E Mühendislik Ve Organizasyon Ltd. , Dekorasyon Çalışmaları

